

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 71 (6788)

● Trešdiena, 1997. gada 24. septembris

● Cena Ls 0,16

PREIĻU RAJONA PADOME

Iesniegti vairāk nekā sešdesmit projektu pieteikumi

Darba grupa rajona attīstības programmas izveidošanai šonedēļ beidz pieņemt projektu pieteikumus no rajona pilsētu un lauku uzņēmējiem. Apkopotie projekti tiks ietverti rajona attīstības programmā, kas jau līdz oktobra sākumam jāiesniedz Ekonomikas ministrijā. Par to, kādu interesu izrāda rajona uzņēmēji, pastāstīja rajona padomes attīstības plānošanas nodalas speciāliste Irēna Šaitere.

— Šīs nedēļas sākumā rajona padomē bija iesniegti jau sešdesmit divi projektu pieteikumi. Tas ir necerēti daudz. Tāpēc reizi nedēļā rajona attīstības programmas veidošanas darba grupa izvērtēja saņemtos pieteikumus, izteicīgi tiem savu atbalstu vai arī noraidīja neizdevušos. Tos projektu pieteikumus, kuri tika atzīti par pieņemamiem, rajona padomes sēdē vērtēs arī deputāti.

— Kādi ir interesantākie rajona uzņēmēju izstrādātie projektu pieteikumi?

— Tematika ir ļoti dažāda, bet patika mi, ka projektu pieteikumi ir ļoti reāli. Lūk, piemēri — piena ražošanas palielināšana zemnieku saimniecībās, galdniecības izstrādājumu ražošana, tūrisma attīstība rajonā, bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas ražošanas palielināšana, tehniskā servisa izveidošana, kokapstrādes attīstība, speciālās lopbarības ražošana piensaimnieku vajadzībām, pilsētas attīšanas iekārtu celtniecība, atkritumu saimniecības renovācija, optiskās šķiedras ražošana, opāla stikla ražošana, pašvaldību organizētās uzņēmējdarbības veicināšana, infrastruktūras attīstība.

Patiem būtā tematu projektu pieteikumiem ir daudz vairāk, un tie visi ir interesanti un reāli izpildāmi.

— Kas ir aktivākie projektu pieteikumu iesniedzēji?

— Šoreiz ļoti aktīvi darbojas lauku pašvaldību uzņēmēji un zemnieki. Aptuveni četrdesmit procentus no visiem pieteikumiem iesnieguši tieši laucinieki. Mums radās pārliecība, ka šie cilvēki jau vairākus gadus nopietni domājuši par savu saimniecību attīstību un perspektīvu. Tāpēc arī idejas ir pārdomātas un lietišķas. Pilsētnieki gan reizēm nebija aizdomājušies līdz finansiāliem smalkumiem, piedāvājot tikai projekta pieteikuma nosaukumu.

— Vai šī projektu izstrādāšana neklūs par kartējo papira tērēšanu un veltīgu laika šķiešanu kā daudzas citas reizes?

— ļoti ticami, ka viss būs reāli. Tā ir viena no iespējām radīt jaunas darba vietas rajona pilsētās un laukos, pazemināt bezdarba līmeni, vārdu sakot, dot mūsu rajonam kā ipaši atbalstamam reģionam iespēju attīstīties.

L.Kirillova

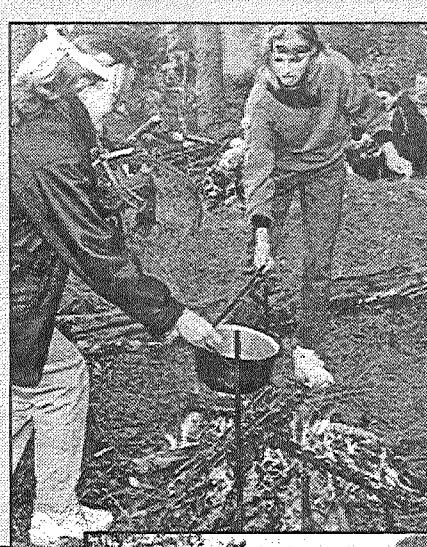
Vēl šodien «NOVADNIEKĀ»

- ▼ Es esmu Mūžīgs Meklētājs. Es meklēju sevi, interesantus cilvēkus, notikumus, kuros varētu iesaistīties. Tā par sevi saka Ilga Peiseniece, Preiļu bērnu un jauniešu centra direktora vietniece ārpusstundu darbā. → 2. Ipp.
- ▼ Par to, kāpēc likumpārkāpumus izdara nepilngadīgie. Stāsta rajona policijas nepilngadīgo inspekcijas priekšniece Elma Aksjonova. → 3. Ipp.
- ▼ Lauku darbi septembrī. Lauksaimniecības konsultāciju biroja informācija. → 5. Ipp.
- ▼ Jaunākais nodokļu likumdošanā. → 6. Ipp.
- ▼ Policijas ziņas. → 7. Ipp.

Pagasta vecākā portrets. Rožupes pagasta padomes priekšsēdētājs Viktors Kūka neformālā intervijā «Novadnieka» korespondentei Maijai Dziesmai.

4. un 5. Ipp.

Preiļu Valsts ģimnāzija turpina no 1. vidusskolas līdzi pametī tradīciju — katru gadu septembrī visai skolai rīkot tūrisma dienu. Pagājušajā piektdienā visi ģimnāzijas audēkņi atkal ieradās pie Dovales ezera.

2. Ipp.

Esmu Mūžigs Meklētājs. Es meklēju sevi, interesantus cilvēkus, notikumus, kuros varētu iesaistīties. Es mīlu darboties un darīt kaut ko tādu, par ko pašam pēc tam ir brīnuma, es mīlu tik skaistas vasaras kā šī un arī tādas dienas, kad ārā un sirdī nav nemaz tik labi, es mīlu vienkārši dzīvot. Man apkārt ir vāveres ritenis, mūžigs dzinējs apkārt: vislabāk es jūtos, kad viss ir kustībā, man nepatīk kūtrie un idētāji. Es nekad negribētu nodot cilvēkus, kas man uzticas. Es nekad nebūšu launa, jo ar īaunumu neko nevar panākt. Tā par sevi stāsta ILGA PEISENIECE, direktora vietniece ārpusstundu darbā, izglītības metodike, klašu audzinātāju metodiskās apvienības vadītāja rajonā un ar šo gadu — arī sociālais pedagogs:

◆ Vai jūsu pienākumi nav pretrunā ar to, kas jūs esat, ko jūs milat, ko jūs vēlētos vai nekad nevēlētos sev apkārt?

Daļa no tā, kas man ir uzticēts, ir arī tas, kas man patīk, bet es nevarētu teikt, ka visus savus darbiņus daru ar prieku. Man ļoti patīk tas, ko es daru Preiļu bēru un jauniešu centrā. Darbs, kas saistīts ar pasākumu organizēšanu rajona skolēniem. Darbs, par ko var sapnot, ko es patiešām vēlos darīt. Te es varu izdomāt ko sev un citiem interesantu un būt visam klāt no idejas līdz brīdim, kad viss notiek. Un vēl man patīk, ka te nedrīkst atkātoties. Bet ir arī tādi darbi, kas ir jāveic. Piemēram, darbs ar klašu audzinātājiem. Es pati ar klasi nestrādāju, bet ir lietas, ko var saprast tikai tad, ja dari to katru dienu. Līdz ar to vadīt klašu audzinātāju metodisko apvienību nav vienkārši, tomēr arī ne mazāk interesanti, jo es reduz un iemācos daudz jaunu. Tāpat arī ar manu jauno specialitāti — sociālais pedagogs.

Es esmu...

...bērns. Es mācos.

Bērniņa un skolas gadi man saistīs ar Livānu pusi. Mans bērniņas sapnis bija kļūt par skolotāju, un, mājās iekārtojot skolu, tika darītas visādas blēnas — vienreiz pat bija vajadzīgs izcirst ceriņkrūmam vidū. Man ir jaunāki brālis un māsa, tāpēc parasti visu organizēju es. Man ļoti patika izdomāt — katrai ko jaunu.

Mana skola bija Livānu 1. vidusskola, un par skolas gadiem man ir tikai labas atmiņas. Neatceros, ka man būtu bijusi tāda diena, ka negribētos iet uz skolu. Gluži otrādi — man negribējās skolu nokavēt, jo tad kaut kas varēja pait man secen. Atceros — strādājot pie jaunās skolas

tiršanas, es biju dabūjusi «cūciņas» un nedrīkstēju piedalīties skolas atklāšanā. Es to pārdzīvoju tik ļoti, ka ārstam beidzot bija jāpiekāpjās. Mūsu skolā bija arī ļoti interesanta ārpusstundu dzīve. Tie bija citi laiki, citas tradīcijas — pionieri, komjaukieši. Bija dažādi pulciņi un organizācijas, kurās ļoti daudz darbojāmies paši un daudz iemācījāmies. Tas bija ļoti interesanti, un es to nenožēloju nevienu brīdi.

Skolotāji? Bija skolotāji, pret kuriem jutām cienu. Tāda bija latviešu valodas un literatūras skolotāja Natālija Gavare — mūsu klases audzinātāja vidusskolā. Varbūt pie viņas stundas arī varēja norakstīt, bet mēs to nedarījam. Bija vienkārši ne ērti, tik zinoša, inteliģenta un saprotība bija šī skolotāja. Bija tādi skolotāji, no kuriem baidījāmies, to stundās mēs uzdrošinājā-

atrisināt, palidzēt var sociālais pedagogs. Problemas nekad nav viena cilvēka problēmas, lai gan mēs bieži sakām: «Tās ir tavas problēmas», tāpēc sociālais pedagogs palidz, strādājot ar skolēna ģimeni, ar klases kolektīvu, ar skolotājiem, ar dažādiem sociāliem dienestiem.

◆ Kādas priekšrocības un trūkumi, jūsuprāt, ir mūsdienu skolēnam salīdzinājumā ar jūsu skolas gadu skolēniem?

Mums skola daudz ļāva darboties un daudz uzticēja. Es domāju, ka šādai pašpārvaldei būtu jānāk atpakaļ. Droši vien savādākai un citā veidā, bet tas noteikti ir vajadzīgs, jo tā var iemācīties daudzas lietas un tad nav tā, ka, aizejot studēt, neprot nokārtot elementāras lietas. Tomēr es apskaužu mūsdienu skolēnus. Tās iespējas, kas ir šodien, mums nebija. Lai cik daudz

šākais laiks. Man ļoti patīk lasīt dzeju, miniatūras, es meklēju vārdus, kas nefigurē katrā avīžu slejā, kas uzvanda tevi kaut ko tādu, par ko agrāk neesi pat ieedomājies. Dažreiz labas idejas dzimst veļu mazgājot, kad darot monotonus darbu izklaide sevi ar labām domām. Vēl man ļoti patīk avīzēs «LaBA» un «MANĀ», tās izlasu no vāka līdz vākam. Tās ir ļoti radīšas un vedina uz interesantām idejām.

Es mīlu... ziedus.

◆ Kādi ir jūsu valasprieki?

Man ļoti patīk kārtot ziedus, taču es gribētu iemācīties to darīt profesionāli, jo man nepatīk amatieriska pieeja lietām. Meita mācījās aušanas pulciņā un es kopā ar viņu mācījās aust gobelēnus. Pašai prieķi, ka esmu iemācījusies kaut ko jaunu, jo divi pašas noaustie gobelēni priece acis un sirdi.

Ir vēl daudzas lietas, ko es mīlu un ko es vēlētos darīt. Man ļoti patīk ceļot un vēlētos to darīt biežāk.

Man apkārt...

◆ Jūsu darbs ir organizatora, nosformētāja. Skatoties Latvijas mēroga pasaikumus, vērojot pilsētas nosformējumu, jūs droši vien daudz ko ievērojat.

Jā. Savā darbā mēs kļūstam slimīgi skatītāji. Visikdienušķākajos raidījumos cenšamies uztvert tieši organizatorisko pusī, domājam, spriežam, kāpēc viss darīts tā un ne citādi.

Gadās, ka skatoties raidījumu, šī organizatoriskā puse patiešām neapmierina. Tāda sajūta pārņema, skatoties konkursu «Eru-dīts '97» Latvijas TV. Skatoties šo raidījumu, man kļuva ķēl vidusskolēnu, viņi izskatījās pēc sausiem gudrišiem, kurus vērtē svarīga žūrija. Konkursā pietrūka dzīvuma, radošas dzirkstītes.

Raidījumus skatos ar domu smelties idejas. Tas bija konkurss «Superpuķas». Man patīk «Mēmais šovs» un atraktīvais Renārs Kaupers. Patīk skatīties raidījumus, kurus veidojot žurnālists ieliek daļu no sevis. Tādi bija Ingas Utēnas raidījumi, tāds ir raidījums «Savai zemītei».

Vērojot Preiļu pilsētu, ļoti gribētos, lai vairāk būtu sakoptu vietu. Uz pilsētu svešinieka acīm skatāmies, esot kopā ar pilsētas viesiem. Tādās reizēs bieži kļūst neērti.

Ļoti daudz ko gribētu redzēt savādāku pilsētas nosformējumā. Par to es domāju, ejot garām veikalām «Oma» pašā pilsētas centrā. Tur viss parādās kā uz delnas... Kļūst vienkārši skumji. Protams, Preiļos ir daudz jauku vietu. Man ļoti patīk Raiņa bulvāris, pati neglītākā — Talsu iela pārvērsta par «foršu». Kaut vairāk būtu tādu ielu. Un bēdīgākais bieži ir tas, ka daudzas lietas neprasa lielu naudu, bet gan cilvēku attieksmi, kas vada šīs iestādes.

Es nekad...

◆ Jūs vienmēr smaidāt!

Drīzāk cenšos vienmēr atbildēt ar smaidu.

◆ Ko jūs darāt, kad ir dusmas?

Kad uznāk dusmas, man ir kauns par sevi. Ja nespēju savaldīties, ir neērti pašai savā un apkārtējo cilvēku priekšā. Varbūt tas arī nav pareizi, bet es cenšos dusmas sevī noslāpēt. Dažreiz dusmas izlādēju, strādājot kādu fizisku darbu. Man nepatīk nīgrī cilvēki, kuri vienmēr ar kaut ko ir neapmierināti, viņi ar savu īdešanu atņem enerģiju citiem cilvēkiem.

Inga Surgunte
Preiļu Valsts ģimnāzijas 3. kurss

MŪŽĪGĀIS MEKLĒTĀJS

mies arī norakstīt. Bet vienā priekšmetā — fizikā — mēs norakstījām daudz un bez sirdsapziņas pārmetumiem, jo skolotāji mainījās bieži, mēs jutām neieinteresētu attieksmi pret mums un attiecīgi arī uzvedāmies paši.

◆ Šogad jūs beidzāt augstskolu «Attīstība». Kā tas bija — atkal sesties skolas solā? Kas bija mainījies kopš vidusskolas laikiem? Ko sev ietver jūsu jaunā specialitāte — sociālais pedagogs?

Pēc ilgāka pārtraukuma apsēsties skolas solā nemaz nebija vienkārši. Pirmos divus gadus tas bija grūti tiri fiziski, bija noslogotas dienas — lekcijas no 8.30 līdz 18.30. No pasniedzējiem mēs nebaidījāmies, viņi paši uzaicināja uz dialogu. Es domāju — būtu labi, ja arī skolās tā notiktu. Augstskola pārsteidza ar citu attieksmi pret daudzām lietām. Pirmkārt, jau pret pašu studentu. Mēs varējām brīvi domāt un izteikt to, ko reti kad uzdrošināmies atlāt. Tā bija pilnīgi citāda mācīšanās. Mēs ie-pazīnām lietas, ar ko ikdienā iznāk saskarties mazāk — mācījāmies psihoterapiju, psiholoģiju, dažāda veida pedagoģiju. Bet galvenais mans ieguvums — es iepazinu sevi, daudz ko par sevi uzzināju un uz daudzām ikdienīšķām lietām sāku raudzīties pavismā citādi. Es iemācījos būt iecietīgāka nevis tāpēc, lai neredzētu nejēdzības, bet lai saprastu otru.

Es sāku pieņemt cilvēkus tādus, kādi viņi ir, un neteikti: «Nu kā tā var darīt?!» Mēs nevarām izmainīt pasauli, bet mēs varam izmainīt attieksmi pret pasauli. Es domāju — tieši tas ir nepieciešams skolās — pieņemt bērnus tādus, kādi viņi ir, ne-mēģināt viņus pārveidot. Tas ir pats briesmīgākais — kad mēģina lauzt cilvēku. Ir jāpalīdz veidoties, jo katrā daba ir ielikusi daudz labā.

Ir diezgan grūti formulēt, kas ir sociālais pedagogs. To nedrīkst jaukt ar psihologu, sociologu. Sociālais pedagogs strādā ar visiem, ar apkārtējo vidi un vienlaikus palīdz vienam konkrētam cilvēkam. Ja kādam skolā ir problēmas, ko viņš pats nevar

pasākumu organizēšana, scenāriju gatavošana. Tas nav vienkārši. Tas ir sevi netaupošs darbs. Organizējot konkursu «Māras zemes mantinieces», dziedošo ģimeņu «Spielu», gribējās ielikt daļu no sevis, bet vienlaikus tas arī nebija vienkārši — parādīt pasaulei to savu pusīti, ko gribi sevī paturēt.

◆ Kā rodas idejas, kur smēlaties iedvesmu?

Parasti labākās idejas dzimst negaidot. Man patīk briži, kad mājās viss ir kluss un es varu domāt domas, kam ikdienas troksni un burzīm nav vietas. Esmu pūce un parasti strādāju vakaros, pieķerot arī pa kādai nakts stundai — tas ir visrado-

galā. Pārvarēja dabiskas kraujas un nogāzes, lēkāja pa purva ciņiem, cēla teltis, meta šautriņas, meklēja kontrolpunktus un tā tālāk. Pirmās trīs vietas ieguva otras humanitārais, otras dabas un matemātikas un otras komerciālais kurss.

Atsevišķi notika virves vilkšanas sacensības starp pirmajiem, otrajiem un trešajiem kursiem. Izrādījās, ka stiprinieki mācīs pirmajā dabas, otrajā dabas un trešajā komerciālās.

Tūrisma dienas programmā bija iekļau-

Gimnāzijas tūrisma diena

No 1. vidusskolas līdzi papemta un tagad turpināta tradīcija Preiļu Valsts ģimnāzijā ir tūrisma diena visai skolai septembrī. Tāda notika arī pagājušajā piektīnā. Gimnāzijas audzēkņi, attiecīgi tērpušies, ieradās pie Dovales ezera.

Šogad bija organizēts tūrisma rallijs ar orientēšanās un tūrisma tehnikas elementiem. Kā rīkotāji atzina pēc tam, distance — pieci kilometri — varbūt bija mazliet par garu un sacensības par smagu, tomēr visi ar saviem uzdevumiem veiksmīgi tika

gatoti. Pārvarēja dabiskas kraujas un nogāzes, lēkāja pa purva ciņiem, cēla teltis, meta šautriņas, meklēja kontrolpunktus un tā tālāk. Pirmās trīs vietas ieguva otras humanitārais, otras dabas un matemātikas un otras komerciālais kurss.

Tūrisma dienu bija organizējuši fizkul-tūras skolotāji Aina Leikuce, Edgars Mu-kāns un ārpusklases darba organizatore Lilita Pauniņa.

L.Rancāne

NOVADNIEKS

Redaktors Pēteris Pīzelis

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesi. Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Dibinātājs un izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija». Direktore Tamāra Elste.

Izdevēja un redakcijas adrese:

Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Tālr. 22059 (redaktoram un SIA direktorei), 22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 22154, 21996 (korespondenti). Fax 21759.

Laikraksts iespējots SIA «Latgales druka» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Viena uzsk. iespiedloksne. Metiens 4600.

Pasūtījuma indekss 3033.

Ko var un ko nevar darīt

● Katram braucējam — pa policistam. Gods kam gods, pilsētas tēvi, atbildīgie par drošību uz ceļiem šī mācību gada sākumā parūpējās, lai pie Preiļu 1. pamatskolas — visbilstamākajā ielu šķērsošanas vietā būtu jaunas gājēju pārejas. Gandriz ik ritu šajā krustojumā dežurē ceļu polīcija. Autovadītāji brauc uzmanīgi un lēni. Kamēr no polīcista redzesloka laukā. Pēc tam — gāzes pedāli gridā. Garām siera rūpnicas mikrorajonam mašīnas jau joņo tā, ka ielu šķērso gājējs var tikai skriešus. Un ko līdz visas pārejas un satiksmes noteikumi, ja daudzi autobraucēji satiksmes noteikumus pilda tikai polīcista klātbūtnē? Ja cilvēku sabrauc pat uz ietves... Ja tiesības vadīt auto iegūtas? pirkas? pat tiem, kuriem galvā visai maz pelēkas vielas, kas regulē smadzeņu darību.

Nav reti tie gadījumi, kad polīcijas pārskatos par dažāda veida likumpārkāpumiem parādās informācija, ka tos izdarījuši arī nepilngadīgie. Tas ir — bēri, pusaudži, jaunieši vecumā līdz 18 gadiem. Kas ar viņiem un kādā veidā strādā, kādas aktualitātes šajā darbā, stāsta rajona polīcijas nodalas nepilngadīgo lietu inspekcijas priekšniece Elma Aksjonova:

— Rajons sadalīts divos iecirkņos — Preiļu, ieskaitot Aglonu, ar ko strādāju es, un Līvānu, kas aptver arī Rudzētus, Turkus, Jersiku, Rožupi, un šeit strādā inspektors Igors Krištals. Pašlaik apkopojam rezultātus par nodarbinātību vasarā, norādot, cik bērnu bija iesaistīti vasaras nometnēs, cik no viņiem ir nepilngadīgo inspekcijas uzskaitē.

Visu septembri notiek pasākumu komplekss, kas saistīts ar bērnu traumatisma iespēju novēršanu. Šogad daudz bērnu valstī guvuši traumas un gājuši bojā. Septembris mūsu rajonā izsludināts par drošības mēnesi.

Ar rajona polīcijas nodalas priekšnieka pavēli katram polīcijas darbiniekam noteikta sava skola. Šiem darbiniekiem septembrī bija jāapmeklē skolas 1. klase un ar pirmklasniekiem jānorādītē profilaktiska saruna par ceļu satiksmes noteikumiem un drošību. Jāpārrunā viņu tuvākais ceļš no skolas uz mājām, kādas tur ceļazīmes, kā pāriet krustojumu, ceļu.

Preiļu 2. vidusskolas visās trijās pirmajās klasēs šo izskaidrošanu veica ceļu polīcijas priekšnieks, Preiļu 1. pamatskola, kur ir piecas pirmās klasses, par satiksmes noteikumiem stāstīju es pati kopā ar ceļu polīcijas pārstāvi. Abu skolu pirmklasnieki aicināti piedalīties zīmējumu konkursā, kur viņiem pašiem vai kopā ar vecākiem jāattēlo viņu ceļš no skolas mājup. Tomēr ir jaatgādina, ka par pirmklasnieku drošu nokļūšanu mājas pirmā kārtām ir jāatbild viņu vecākiem.

Ceļu drošības direkcijas rajona nodaļa, ceļu polīcija un nepilngadīgo lietu inspekcija sadarbojas kopīgi. Piemēram, ar ceļu polīcijas priekšnieku izbraucām uz Gailišiem. Konstatējām, ka pie Gailišu skolas norautas ceļa zīmes, ka tās neatbilst standartam. Lielā ātrumā šeit garām drāžas automašīnas. Par to ziņojām ceļu direkcijai, kas gādāja par jaunu ceļazīmu uzstādīšanu.

Vairākas skolas aktīvi sadarbojas ar ceļu drošības direkciju, aicina pārstāvju

uz skolu, un skolēni kārti eksāmenus, lai iegūtu divriteņa, mopēda, motocikla vadītāja tiesības. Piemēram, lieliskas ziņšanas parādījuši Rudzētu vidusskolas skolēni.

15. septembrī sākās un līdz 20. oktobrim turpinās visā valstī notiekošais pasākumu komplekss nepilngadīgo likumpārkāpumu novēršanas profilaksei. Ir jāapseko pagasti, ģimenes, jānoskaidro, kāpēc bēri neiet skolā. Rajonā pašlaik uz skolu neiet 27 skolas vecuma bēri. Mūsu uzdevums ar pagastiesām, ar bāriņtiesām, iecirkņu inspektoriem apmeklēt šīs ģimenes un noskaidrot, kāpēc šie bēri nav skolā. Vai nav līdzekļu, vai satiksmes dēļ, vai vienkārši negrib mācīties. Ja noskaidrosies, ka pie tā vainojami bērni vecāki, tiks sastādīts administratīvais protokols pēc administratīvo pārkāpumu kodeksa 173. panta.

Ja tas ir materiālu apstākļu dēļ, jāmēģina palīdzēt. Piemēram, Preiļos visu septembri darbojas «Karstais telefons», par kuru esam uzsklausījuši arī vecāku problēmas un meigīnājuši palīdzēt ar apaviem, ko mums piegādāja Dānijas labdarības organizācija humānās palīdzības veidā. Kaut gan tie bija maza izmēra, tomēr sākumskolas klašu audzēkņiem ir derīgi. Šo palīdzību Preiļos izmantoja vissmaz divdesmit ģimenes. 24 pārus apavu no šī sūtījuma saņēma Rudzētu internātpārlīgskola. Apavus saņēma arī viena lauku pagasta ugunsgrēkā cietušas saimniecības bēri.

Šo profilakses pasākumu laikā tiek organizēti reidi arī pa tām vietām, kur spēle spēļu automātus, pārbaudot, vai mācību laikā azartspēļu vietās neatrodas skolēni un vai paši nespēlē. Azartspēles ar likumu aizliegt spēlēt jauniešiem līdz astotpadsmit gadiem. Arī līdz šim notikuši reidi pa spēļu automātu atrašanās vietām, brīdināti to iepānieki.

Jaunais mācību gads sācies arī Strautu speciālajā internātskolā, kur nonāk tie, kam piemēroti piespiedu audzināšanas līdzekļi. Skolā šogad vēl nav pilns audzēkņu skaits, tāpēc pašlaik no tiesas ievācam informāciju par tiesātājiem nepilngadīgajiem. Pagājušajā gadā Strautu specskolā mācījās pieci mūsu rajona pusaudži. Diviem paredzētais uzturēšanās termiņš jau ir beidzies, viņi ir atgriezušies. Jāsaka, ka šo pusaudžu uzvedībā jūtamas pārmaiņas.

Vairāku pašvaldību pārstāvji ir konstatējušies nepilngadīgo lietu inspekcijā par to, cik ilgi skolēni var atrasties diskotēkās kultūras namos, klubos. Skolās šo

laiķu nosaka pašas skolas, bet par kultūras namiem un klubiem pašvaldību padomēm jāpieņem lēmums, kas reglamentē nepilngadīgo atrašanos sabiedriskos sarīkojumos.

«Karstais telefons», kura zvani liek mums saskarties ar slīktiem materiāliem apstākļiem ģimenēs un no tā izrietošām sekām, pamudinājis uz aptaujas rīkošanu skolās. Tā paredzēta anonīma. Gribam uzzināt, kā ir ar pilnvērtīgu uzturu, ar attiecībām ģimēnēm, kāpēc bērni skola ir izklaidīgi, kāpēc viņi lietē svešos dārzos un zog ābolus. Kaut gan tas ir redzams, — viņi nav pādusi.

Runājot par nepilngadīgo noziedzību, šogad tā ir nedaudz mazāka nekā pērn, tomēr diezgan daudz gadījumu. Rekordu sasniedza kāds pāris, divatā izdarot 22 noziegumus. Pusgada laikā Preiļu teritorijā viņi izdarīja daudz zādzību. Viņi zaga produktus pagrabos, lai labi paestu, bet otru daļu zādzību, piemēram, skolas darbnīcās, veica, lai māntas pārdotu. Tiesa abiem piesprieda brīvības atņēšanu, jo viens no viņiem bija pilngadīgs jau noziegumu izdarīšanas laikā, otrs astotpadsmit gadus sasniedza līdz tiesai.

Dažreiz lielāki un gudrāki pusaudži izmanto mazāku bērnu lēttīcību. Kādā Preiļu dzīvokli pavasarī konstatēja, ka pazudusi nauda un kasetes. Polīciju neinformēja. Taču vēlāk izrādījās, ka pusaudži «sadraudzējušies» ar mazo šīs ģimenes puišeli un pierunājuši iznest no dzīvokļa gan šo, gan to, kā arī «ciemojušies» dzīvoklī, kad vecāku nebija mājās. Pamatīgi visu noskatījuši, aizgāja no stundām ar nolūku iekļūt dzīvoklī. Taču viņus iztraucēja, skrūvējot durvju atslēgu. Līdz šim viņiem ar polīciju sakara nebija bijis, un šoreiz, droši vien, tiks cauri ar kaunināšanu un izskatīšanu klasses kolektīvā. Bija daudz asaru un solijumu skolotājiem un vecākiem.

Savukārt trīs Salas pamatskolas skolēni septembra sākumā, ejot no skolas, nolēma, ka vajag sakātot, pēc viņu teiktā, bijušās dispečertelpas. Apgāza galdu, izdemolēja, nokartoja savas dabiskās vajadzības. Polīcijas iejauskānās, pāruntas, telpu sakārtotā uz viņiem atstāja lielu iespaidu. Redzēju arī, no cik nabadzīgām, maznodrošinātām ģimenēm šie bēri nāca. Pārvarsā audzina vienas mammas. Zēnus tomēr vairāk vajadzētu audzināt tēviem. Domāju, ka šiem bēriem mācība būs uz visu dzīvi, ko var un ko nevar darīt.

L.Rancāne
J.Silicka foto

Kā veicies zemniekiem

Rajona lauksaimniecības organizatori sākuši apkopot savu pagasta zemnieku darba rezultātus. Precīzas ziņas par audzējamo kultūru ražību kūs zināmas tikai pēc rudens darbu paveikšanas.

ROŽUPES pagastā, pēc pagasta lauksaimniecības organizatores Vilhelmines Vaivodes sniegtajām ziņām, šobrīd ir novākti 92% graudaugu. Ziemāju un vasarāju vidējā ražība ir aptuveni 16 cnt/ha, tai skaitā — no 951 ha platībā iesētajiem un novāktajiem ziemājiem iegūti 22 cnt/ha.

Lielākie labības audzētāji ir Leons Vaičods, kurš graudus novāca 84 ha platībā, Savelijs Gavrilovs, apsējis 45 ha, kā arī Māris Kivlenieks (38 ha) un Valdis Selickis (35 ha). Vairākām saimniecībām graudaugi aizņēma 20-26 ha platību.

Kartupeļu raža šogad nav liela. Tā kā pagasta pārsvarā ir glejotas augsnēs, liela daļa stādījumu pavasarī izslika. No iestādiem 200 ha kartupeļu, novākti pagaidām ir 150 ha, ražība — 120 cnt/ha.

RUDZĀTU lauksaimniecības organizators Evalds Vaivods pastāstīja, ka pagasta reāli darbojas 60 saimniecības, kurām pieder vairāk par 25 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Graudaugi novākti 925 ha platībā, iegūts 1803 t graudu (tai skaitā no 483 ha platībā audzētiem ziemājiem novāktas 1012 tonnas).

Kartupeļu šogad audzēti maz — tikai 45 ha platībā, ievāktas 463 tonnas. Uz 19. septembri ar ziemājiem bija apsēti 292 hektāri.

STABULNIEKOS no 840 ha platības nokeltas 1680 tonnas graudu (ziemāji audzēti 185 ha, iegūta 431 tonna). Ar kartupeļiem šogad bija apstādīti 75,5 ha, uz 17. septembri novākti 60 ha. Kā «Novadnieku» informēja pagasta lauksaimniecības organizators Vitalijs Balodis, vislabākā raža iegūta laukos, kuros ziemāji sēti pēc kartupeļiem un pareizās proporcijās dots organiskais mēslojums. Šogad laukos nezāju bija maz, jo savlaicīgi tika pielietotas ķimikālijas un veikta miglošana nezāļu apkarošanai. Šos darbus un arī ķimisko preparātu iepirkšanu zemnieki veica V.Baloža vadībā.

Tuvojas mazpulku rudens darbu skati

Preiļu rajona mazpulku rudens darbu skati — izstādi organize Preiļu bērnu un jauniešu centrs kopā ar Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroju.

25. septembrī uz rudens darbu skati — izstādi aicināti visi rajona mazpulcēni. Katram izstādēs dalībniekam jāiekārto savs stends, eksponējot izaudzēto šķirni, tās ražību un gūto peļņu. Skolēnu veikumu vērtēs un mazpulcēnu stāstījumu uzsklausīs īpaša komisija. Mazpulcēnam būs jāiepazīstina ūrija ar savu darba ekonomisko pamatojumu un metodiku (piemēram, cik lielā platībā kultūra audzēta, cik stādu, kāds mēslojums pieletots).

Darbu vērtēs šādās nozarēs:

1. izaudzētā kultūra vai mājdīvnieks,
2. rokdarbi, mājsaimniecības un amatniecības izstrādājumi.

Labākos mazpulcēnu darbus izvirzīs uz Latgales novada skati Malnavas lauksaimniecības tehnikumā.

Plkst. 12 notiks salidojums, kura atklāšanā piedalīties visi rajona mazpulku dalībnieki. Programmā paredzēta labāko mazpulcēnu apbalvošana, kā arī dažādi konkursi un spēles.

Pasākuma organizatori visus mazpulcēnus aicina vest uz salidojumu vislielāko bieri, kāpostgalvu, kabaci vai citu dārzeni. Komisija tos nosvērs un lielākā eksponātā īpašnieks saņems balvu.

Katrā mazpulka tiek aicināts noformēt savu grozīgaldu, izvēloties ēdienu, kuros ir izmantoti īaboli. Arī oriģinālāko ideju autorus gaida pārsteiguma balva.

M. Dziesma

Rušonas pagastā ES PHARE projekta ietvaros sākas ziemāju audzēšanas demonstrējums

Kā «Novadniekiem» pastāstīja Preiļu rajona lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja Silvija Dreijere, viena hektāra platībā audzēs ziemājus, ievelot visas tehnoloģiskās prasības.

Pavasarī un vasarā lauksaimniecības konsultatīvais birojs rīkos lauka seminārus zemniekiem, lai izvērtētu atšķirības, kā-

das radušās kultūru audzējot ar dažādiem panēmieniem. Pēc ražas novākšanas aprēķinās, kāds ekonomiskais efekts ir iegūts, pielietojot dažādas tehnoloģijas un noteiks izaudzēto graudu kvalitatīvos rādītājus. Tad arī noskaidrosies, vai zemniekiem ir izdevīgi graudkopībā pielietot minerālmēslus un ķimikālijas nezāļu apkarošanai.

M. Dziesma

Savu pagasta vecāko mēs vairāk vai mazāk pazīstam. Pašu vidū audzis, paši vien esam viņu ievēlējuši. Tomēr cilvēkus, kuri atrodas sabiedrības vadošajos posteņos, bieži vien skatām no formālās puses, nereti aizmirstot, ka arī viņiem ir bijuši savi niķi un stīki bērnībā, savas aizraušanās un vajibas. Uz pavism neformālu sarunu aicināju Rožupes pagasta padomes priekšsēdētāju VIKTORU KŪKU.

Esmu vietējais, dzimis Kūku sādā, «Krastrnāļu» mājās. Vecāki bija kolhoznieki. Apmeklēju Silu (tagadējo Rožupes) skolu.»

◆ **Vai blēnas nedarijāt?**

«Kādreiz jau kaut ko gadījās saplēst. Vienreiz skolotāja klasē uz galda bija aizmirusi žurnālu. Mēs metāmies tam klāt un sākām šķirstīt. Kad nāca skolotāja, klasesbiedri bēgot uzgrūda mani uz puķu vāzes, kas arī atradās uz skolotāju galdiņa. Vāze apgāzas, ūdens izlija un samērcēja žurnālu. Skolā notika pamatīga izmeklēšana. Lai arī tieši vainīgs nebiju, man to vainu nācās uzņemties.»

Laukos speciālus nedarbus nedarijā, kas būtu īpaši jāslēpj. Ja nu kaut kas nejauši gadījās, piemēram, skolēni uzskrien virsū skolotājam un nogāž no kājām. Gribot negribot esi bez vainas vainīgais.»

◆ **Kas jums visvairāk iespiedies atmiņā no bērnības?**

«Gimenē biju jaunākais. Man ir divi brāļi un māsa. Biju tā saucamais «pedelītis». Māsa, kā jau vecākā, gribēja pakomandēt, es nepadevos. Jaunākajiem allaž ir tāds «buntavnieka» gars iekša.»

Atceros gadījumu, kad man kā bērnam radās protests pret pieaugušo rīcību. Tas bija 1954. vai 1955. gadā, kad mani pirmoreiz aizveda uz kolhoza bērnudārzu. Audzinātāja saka, ka es varu izvēlēties savām drēbēm kādu no skapiem. Es rādu — šīto. Nē, to nevarot, tas esot aizņems. Tad rādu citu — arī to nevarot, tas arī esot aizņems. Biju neizpratnē, kā tā var būt: ja liek izvēlēties, bet tomēr tu to nevari dabūt.»

Tad vēl. Mūs nosēdināja pie liela galda, atnāca saimniecē baltā halātā ar zupas spaini rokās. Nolika to spaini man blakus, lej zupu šķīvjos un visus šķīvju dod gar manu degunu prom. Tad es nenocētos, situ dūrtīti galda un teicu: «Dui maķ!». Tā skaitījās nolamāšanās. Mani sāka kaunināt, es gandrīz zem galda palidu. Ja nu tās uzskata par blēnām, tad tādas man tās bija.»

◆ **Vai ir bijis tāds brīdis, kad lepojāties ar sevi?**

«Man nekad nav bijis tā, ka es nevarētu kaut ko izdarīt. Visu apguvu diezgan ātri. Mums, jaunākajiem bērniem, vienmēr gribējās kaut ko panākt, par spīti vecāko brāļu un māsu zobgalībām.»

◆ **Vai ir gadījies saplēst drēbes, kokā kāpjot?**

«Lauku bērni izejamās drēbes taupīja. Tad nenāca prātā kokos kāpt. Ja sašātējāmies, tad nācās labi uzvesties.»

◆ **Kur mācījāties pēc pamatskolas?**

«Livānu vidusskolā. Tad negribējās iepāsi mācīties, šā tā pabeidzām.»

«NESKRIENU AR PIERI

◆ **Ko jūs darījāt pēc vidusskolas beigšanas?**

«Sagudroju iet studēt uz Lauksaimniecības akadēmiju, Mechanizācijas fakultāti. Tas bija 1970. gadā. Gribējās pamēģināt, vai varu eksāmenus izturēt vai nē. Joka pēc kopā ar citiem iesniedzu dokumentus. Konkurss bija nepilni divi cilvēki uz vienu vietu. Es jau arī nebiju komjaunietis. Visi domāja, ka tāpēc mani neuzņems, tomēr uzņēma. Prasīja gan, vai tad nedomāju stāties komjaunatnē. Atbildēju, ka domāju un pie tam vistuvākā laikā. Protams, tie bija salti meli, ne nu domāju, ne arī iestājos.»

Divus gadus pamācījos, tad klātene apnika. Atgriezos mājās un augstskolu pabeidzu neklātienē. Divus gadus strādāju par traktoristu, tā piepildījās mans bērnības sapnis. Tad strādāju specialitātē par iecirkņa mehāniķi, galvenā mehāniķa vietnieku, līdz nonācu šajā krēslā.»

◆ **Vai atceraties savu pirmo mīlestību?**

«Tas bija 4 - 5 gadu vecumā. Blakus mājā dzīvoja krievu meitenīte, mēs kopā spēlejāmies un draudzējāmies.»

Šodien bēri redz filmās banālas lietas, visādas «marijas», tos seriālus vajadzētu aizliegt. Tie grauj mūsu mentalitāti.»

◆ **Vai esat rakstījis dzejoļus?**

«Ne jau nu burtiski dzejoju, bet kaut ko uzrakstīju. Tas bija vidusskola. Toreiz skaitīja pantīju: tā kā strādāt negribas, laikam dzējnieks kļūšu. Laukos dzējniekus par normāliem cilvēkiem neuzskatīja. Mani dzejoļi bija vairāk filozofiski.»

◆ **Vai jums bija kāda autoritāte?**

«Skolotāji Voročeki, Roberts un Monika. Viņi bija vēsturnieki, sieva — latviešu valodas skolotāja. Uzskatu, ka viņi vienlīdz godīgi izturējās pret visiem bērniem. Arī labākajiem skolēniem varēja ielikt divnieku. Latviešu valodas skolotāja bija ļoti stingra, viņas stundās pat mušu varēja dzirdēt lidojam. Tomēr viņa vienmēr prata laikā pajokot un bija diezgan cilvēcīga.»

◆ **Vai šobrīd jums ir kāda autoritāte?**

«Elku man nav. Savulaik cienīju to pašu Godmani, viņš ir vienīgais cilvēks, kurš varēja uzstāties viens pats, bez ministriem. Nekad neteica, ka kaut ko nezina. Parādīja veselu kaudzi materiālu, ātri atšķira, apskatījās un atbildēja. Viņš arī

● **Viktors Kūka ar ģimeni: dzīvesbiedri Valentīnu, meitām Zani un Ilzi konkursa «Sakoptākais pagasts» noslēguma pasākumā.**

● **Dejotāji Latgales zonas dziesmu svētkos Daugavpilī. Viktors Kūka — otrajā rindā pirmais no labās.**

«Tā es jutos Atmodas laikā. Jau astoņdesmito gadu beigās gadījās vietējās valdības vīriem pateikt šo to tādu, kas viņiem nav pa prātam. Toreiz mēs neviens nezinājām, ar ko tas viss beigties. Puča laikā, kad biju ievēlēts pagastā,

atziņat?

«Par sevi grūti spriest. Varētu uzskatīt, kā man ir miksta sirds. Agrāk, kad strādāju kolhozā par mehāniķi, varbūt man vajadzēja stāvēt ar rokām kabatā un prasīt, lai tas traktorists kaut ko taisa, un nepildīšanas gadījumā nesamaksāt, bet es tad labāk pats kēros klāt un izdarīju. Sieva un māte lamājās, ka es tāds nomūrējies un netīrs, sak, tev tomēr ir augstāka izglītība, bet traktoristam ir baltāks kreiks mugurā, nekā tev.»

◆ **Par ko jūs visvairāk kritizē?**

«Acīs jau neviens neko nesaka. Kādreiz prasa, lai atļauju darīt kādas nelikumības, lai es uzlieku savu parakstu un zīmogu uz kādiem apšaubāmiem dokumentiem. Ja to nedari, tad saka, ka negribi palīdzēt. Tagad tā vairs nav, bet sākumā ar to saskāros bieži.»

◆ **Vai ir gadījies kādam «uzkāpt uz varācīm»?**

«Tie, kas atbalstīja vecās nomenklātūras pārstāvju, bija ļoti neapmierināti, kad mani ievēlēja. Sākumā es pat netaisījos kandidēt, tādēļ viens otrs uzskatīja, ka es esmu «kā pirts slotas lapa, pielipusi pie vienas vietas». Daudziem vecā režīma piekritējiem es traucēju.»

◆ **Vai jūs esat kompromisa cilvēks?**

«Nevar būt kompromiss, ja runa ir par likuma ievērošanu. Tas ir iespējams, ja jāizšķir kāds jautājums, uzklausot abas ieinteresētās puses. Padomes sēdē balsojot tiek pieņemti kompromisa lēmumi.»

◆ **Vai padomes darbā jums ir nācīes ištenot kādu savu ideju?**

«Jā, demokrātijas atjaunošana, tas gan attiecas uz visu Tautas frontes darbību. Zemes reforma, neatkarības ideja. Tie

«Es ticu liktenim. Uzskatu, ka nekur nekas pats no sevis nenotiek. Mēs to varam atzīt vai neatzīt.»

izpildīja solījumu, kuru deva, nākot pie varas: «Es izdarīšu visu, lai šis process būtu neatgriezenisks, lai sociālisms neatgrieztos.» To viņš arī izpildīja. Kādi bija tie viņa darba veicēji, tā ir cita lieta.

Vēl arī Repše. Ar to, ka viņam ir savas stāja. Lata stabilitāte ir viņa nopeļns. Esmu pārliecīnāts, ka mani pieci lati būs tādi arī rīti, nevis pārvērtīties par trim latiem vai mazāk.»

◆ **Vai ir kāds cilvēks Latvijā, kurš piesaista jūsu interesē?**

«Visos Atmodas procesos esmu bijis iekšā. Manifestācijās, Baltijas ceļā, uz Tautas frontes sanāksmēm Līvānos braucām pāris cilvēki, braucu uz visiem pasākumiem. Šodien mēs daudz ko uztveram savādāk. Savā laikā Kostandam bija savi nopeļni. Arī Zigeristu nekad neesmu uzskatījis par «nulli», viņam tomēr bija liela nozīme. Man patīk izteiciens — «trakiem pierē pasaule». Arī viņš tāds bija.»

◆ **Vai kādreiz pats esat juties kā «trakais»?**

«Lauku bērni izejamās drēbes taupīja. Tad nenāca prātā kokos kāpt. Ja sašātējāmies, tad nācās labi uzvesties.»

◆ **Kur mācījāties pēc pamatskolas?**

«Livānu vidusskolā. Tad negribējās iepāsi mācīties, šā tā pabeidzām.»

nakts laikā braucām un slēpām papīrus, lai mūsu zēni netiktu iesaukti armijā. Par iznākumu neviens neko nevarēja ziņāt. Likās, ka nekad nevarēs sagraudīt to lielo «mašinēriju».»

◆ **Kā jūs kļuvāt par pagasta padomes priekšsēdētāju?**

«Tas sākās 1984. gadā, kad biju ciema deputāts. Tad 1990. gadā notika vietējās padomes vēlēšanas un izvirzīja deputātus gan partijas komiteja, gan arī Tautas fronte. Likām savus kandidātus preti. Tā bija cīņa par varu. Mani pagasta iedzīvotāji pazīna no Tautas frontes laikiem un ar 200 balsu pārsvaru ievēlēja.»

◆ **Kādas rakstura īpašības jums parādīz pārvaldīt pagastu?**

«Man ir diezgan stabila nervu sistēma. Spēju mierīgi uzklāt cilvēkus. Ja nu mani īpaši nokaitina, tad rikojos. Daudz neklātību, bet saviem darbiniekiem atgādinu, ka cilvēkam ir izvēle — strādāt godīgi savu darbu vai meklēt sev citu darba vietu.»

◆ **Kādus trūkumus savā raksturā**

SIENĀ»

pirmie gadi bija grūtāki, jo neviens nezināja, kas īsti jādara. Jau no pašiem dibināšanas sākumiem esmu bijis zemessardzē, to izveidojām arī savā pagastā. Pa teicoties zemessargu darbam, bandīti un laupītāji pa mūsu zemnieku mājām nestāigā. Zemessargiem ir ieroči, pirkām tos par saviem līdzekļiem. Tas palīdzēja nodrošināt kārtību pagastā.»

◆ Vai jums ir nācīes nostāties preti vairākumam?

«Ja divas vārnes plēšas ap mantīnu ar nelabu smaku, tad lai nu viņas plēšas, man tur nenāk prātā skaidrot, kurai pie nākas vairāk, pat ja kādai arī vairāk pie nākas.»

◆ Vai jums ir kāds izteiciens, kuru atzīstat vai lietojat? Varbūt esat nonācis pie kādas svarīgas dzīves atziņas?

«Izteicīni? Parasti tie ir krievu sakāmvārdi. Tie nav publicējami.»

Ja runā par dzīves atziņām, tad es ticus liktenim. Uzskatu, ka nekur nekas pats no sevis nenotiek. Mēs to varam atzīt vai neatzīt.

Spēju noteikt āderes, varu pateikt, kurā vietā cilvēkam kas sāp. Ar spiritismu gan nenodarbojos, tad jau jāpaliek par raganu vai burvi. Uzskatu, ka šai lietā ir noteikta robeža, kuru negribu pārkāpt. Tad cilvēkam ir jāizvēlas, kurā pusē paliks — šīnī vai otrajā, es nolēmu labāk palikt šai pusei. Esmu kristietis un uzskatu, ka ielaušanās astrālajā pasaulei man nav vēlama, kas viņu zina, kas tur ir. Salīdzinājumam: tā kā esmu tomēr tehnisks cilvēks, tad parasti ap to verķi, ko nepazīstu, pārāk negrābstos.»

◆ Vai jums ir bijis tā, kaut ko ļoti gribat izdarīt vai iegūt un tad jūs sevi izdzēnat, lai to dabūtu?

«Man ir savādāk. Es izdomāju, ka kaut ko vajadzētu izdarīt. Es to izlemju un tad gaidu, kamēr nāks iedvesma. Piemēram, ja mājās kaut kas jāmūrē. Toties, kad ķeros pie darba, man nekad nav tā, ka kaut kā pietrūkst. Pa to laiku esmu visu vajadzīgo sagādājis. Tad arī darbs veicas. Neskrienu ar pieri sienā. Ko izdzēsi pats, to Dievs izdarīs.»

◆ Kāds ir jūsu valasprieks?

«Trīsdesmit gadus esmu dejojis dažādos deju kolektīvos, sākot no pirmās klases. Esu lepns, ka piedalījos Dziesmu svētku simtgadē kopā ar sievu. Viņai gan tik liels dejotāja stāžs nav.»

◆ Cik liela ir jūsu ģimene?

«Man ir sieva un divas meitas. Vienu mācās Rožupes pamatskolas 9. klasē, otra — Līvānu vidusskolā 11. klasē. Šodien nevar pateikt, kas būs pēc gada, tāpēc par meitu nākotni šobrīd grūti ko spriest. Nevar zināt, vai, augstskolu beidzot, pēc pieciem gadiem tāds speciālists Latvijā būs vajadzīgs.»

◆ Kādu jūs redzat perspektīvu pagasta jauniešiem?

«Tie, kas ir apsievīgāki, spēs paši sevi uzturēt. Arī mēs studiju gados gājām vagonus kraut, lai naudu nopelnītu. Skeptiski izturos pret to, ka Latvijā ir sākuši «pičkāt pa krūmiem» visās augstskolas. Patīk jau dažiem zinātnieciņiem uzcept jaunu augstskolu vai katrā pagastā, un tad būt tur par rektoriem. Priekš mazās Latvijas pietiek ar augstskolām Rīgā. Mēs jau ar pamatskolām netiekam galā, vajadzētu vismaz tur nodrošināt vajadzīgo limeni.»

◆ Ko jūs gribētu novēlēt pagasta iedzīvotājiem?

«Tā kā es sevi uzskatu par novada patriotu, novēlu arī ciema iedzīvotājiem strādāt un dzīvot sava novada labā un būt sava novada patriotiem. Pasaulē ir daudz skaistu vietu, bet labāk kā dzimtenē nav nekur.»

Maija Dzesma
J.Silicka un V.Kūkas
ģimenes arhīva foto

Lauku darbi septembrī

DĀRZENĀKOPĪBA

KARTUPEĻI. Šogad kartupeļus sāka novākt vēlāk, jo mitruma trūkuma dēļ tie ir sīki. Kartupeļus glabājot stirpās, tie ir jāapsedz līdz salam ar tik biezū salmu kārtu, lai nokrišņi nesamērcētu kartupeļus. Stirpas parasti ber 15-20 m garumā, 2-2,5 m platumā un 1,5 m augstumā. Stirpas apakšā ir jāliek dēļu režīgs, lai stirpā cirkulētu gaiss, grūtāks pāriņiens ir izvietot šos režīgus vienā stirpas galā apakšā, bet otrā stirpas galā — augšdaļā, tas uzlabo gaisa kustību stirpā. Derēs arī liela diametra polietilēna gofretās caurules. Stirpai augšā novieto dēļu jumtiņu, lai lietus nenokļūtu stirpā. Nedrīkst kaut īslaicīgi kartupeļus piesegt ar kartupeļu lakstiem, jo tā bumbuļi pastiprināti tiek inficēti ar lakstu puvi un slīkti glabājas. Šogad kartupeļu bumbuļu tirgus skatu bojā kraupis, kas pastiprināti attīstās šādos sausos laika apstākļos.

Kartupeļu bumbuļi vislabāk nobriest, ja tos ventīlē ar +15-+18 grādus C siltu gaisu 12-15 dienas. To nedrīkst darīt, ja sabērumā bumbuļi ir inficēti ar bakteriālajām puvēm, tad slimība progresē. Šādi kartupeļi ir jāventīlē ar gaisu, kura t ir +12-+13 grādi C. Pēc pēcbriedes perioda pārtikas kartupeļi ir jāglabā pie t +3-+5 grādi C atkarībā no šķirnes (agrajam +3 grādi C, vidējam +3-+4 grādi C, vēlinām +4-+5 grādi C), bet sēklas par +0,5-+1 grādi C zemāk, relatīvajam gaisa mitrumam ir jābūt 90%. Ja tas ir lielāks par 95%, pirms temperatūras paaugstinājums izsauks dažādu puvju attīstību un

priekšlaicīgu bumbuļu asnošanu.

CUKURBIETES jāsāk vākt pēc iespējas vēlāk, nemot vērā lauka lielumu, darbas pēku un tehnisko nodrošinājumu. Labvēlīgos laika apstākļos septembra beigās cukurbietes vēl strauji palielina ražu pat līdz 3 ctn/ha diennaktī, kā arī cukura saturu. Siltā laikā vāktās bietes strauji zaudē svaru līdz 2% diennaktī, tāpēc masveida novākšana septembrī nav jāizvērš.

Līdz mēneša beigām novāc sarkanās bietes, jo tās ir jūtīgas pret salnām. Novāktās bietes nogriež tājā pašā dienā, atstājot līdz 1 cm garus lapu kātiņus un sašķiro. Labākās realizācijai ir 10-15 cm, bet mazākās, 3-5 cm, atstāj steidzināšanai. Sarkanās bietes siltā laikā uzglabājas labāk kā citas kultūras.

Pirms salnām novāc selerijas: sakņu selerijām nolauž malējās lielās lapas, bet mazās lapiņas atstāj. Apgrīz arī saknes, atstājot pāris cm garas mazās saknītes. Kātu selerijas izrok ar visām saknēm un saliek kastēs ar smiltīm. Seleriju lapas var piegādāt pārstrādes uzņēmumiem, tikai iepriekš jāvienojas.

Vāc arī kolrābus ar visām saknēm, lai tie mazāk vīstu. Vāc kālus un rāceņus, lapas nogriežot. Mēneša otrajā pusē masveidā vāc burkānus, tiem labāk ir lapas nolauzt ar roku, lai neievainotu sakņu pieri. Burkānus uzglabājot, tos liek kārtu kārtām ar smiltīm. Septembrī vāc arī vidēji vēlinos kāpostus svaigam patēriņam un mēneša beigās arī skābēšanai.

Agri novāktajos dārzenēs laukos veic

nezāļu apkarošanu. Uzār, un kad saaugūs nezāles līdz 10 cm, lieto kādu no glifosfāta tipa preparātiem. Dārgāks pāsākums ir šāda lauka 2-3 reižu kultivēšana, līdzko nezāles sadigušas.

AUGLKOPĪBA

Mēneša beigās var sākt vākt ābolu ziemas šķirnes. Nelielas salnas -4-5 grādi C augļiem nekaitē, bet gan veicina to krāsošanos un cukuru uzkrāšanos. Skaitākos un veselākos nolieks uzglabāšanai, realizācijai domātos nogādā tirgū, bet sluktākas kvalitātes ābulus — pārstrādei (sulu, biezeņu un tamlīdzīgu produktu ražošanai).

Vāc ražu arī plūmēm. Vietējam patēriņam vāc lietošanas gatavībā, bet plūmes, kuras plānots transportēt, jānovāc 2-3 dienas agrāk. Pēc kvalitātes tās sadala līdzīgi kā ābulus.

Savāc un izmīcina slimos augļus. Pēc augļu novākšanas noņem balstus, nodezinīcē un novieto nojumēs.

Pirms lielajām salnām novāc arī vīnogu ražu.

Augļu kokiem un ogulājiem dod P_2O_5 120 kg/ha un tikpat K_2O . Tas var būt gan minerālmēslu, gan organiskā mēslojuma veidā, gan arī kombinēti, tikai kopējais iedota fosfora un kālijā daudzums nedrīkst pārsniegt iepriekš minēto daudzumu. Mēslojumu ierok vai ie frēzē 10-15 cm dziļumā. Izvāc tikai ražas nolauztoz zarus, jo griezuma brūces, kas radušās pēc 20. augusta, var ciest ziemas salā.

Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojs

Kā izmantot bagātīgu ābolu ražu

Bagātīga ogu un ābolu raža šogad priecējusi namamātes — ievārījumi, kompoti, sulas tiek sarindotas pagrabu plauktos. Taču ābolu raža šogad padevusies tik dāsna, ka problemātiska ir tās pārstrāde. Taču, lai garie rudens un ziemas vakari būtu omulīgāki, varbūt pamēģināt ieraudzēt aromātisku un garšīgu mājas vīnu no dabīgam izejvielām. Par vīna ieraugu un pagatavošanu un kritušo ābolu pilnvērtīgu izmaksušanu līdzu pastāstīt bioloģijas dr. Anitu Liepēteri:

— Pašdarinātu vīnu gatavoju jau senānē, un tā raudzēšanas metodes ir daudzveidīgas. Viens no priekšnoteikumiem kvalitatīva vīna ieguvei — sula jāzīspiež no nebojātiem, veseliem augļiem vai ogām. Lai nebojātu tās garšu, sulu ieteicams liet emaljētos vai stikla traukos. Gatavojot vīnogu vīnus, sulu praktiski nešķaida, tādās sulas kā, piemēram, ābulu, jāņogu, upeņu atšķaida ar pārraudzē-

šanai nepieciešamo cukura daudzumu. Jāievēro, ka kilograms izšķidināta cukura palielina šķidruma tilpumu apmēram par 620 ml.

No mikroorganismiem augļu sulā var atrīvoties, sulu karsējot 30 minūtes 60 grādu temperatūrā. Svaigu sulu var arī nesterilizēt, šādos gadījumos nepieciešams lietot rauga tirkūtu. Lietojot rauga tirkūtu, raudzēšanas process sākas vienmērīgi un strauji. Tieši no vīna ierauga atkarīga vīna garša, katrai sulai var lietot savu ieraugu. Ir tirkūtu, kas paredzēta tieši ābolu vīna raudzēšanai. Ābulu vīna ieraugs — kultūra *Saccharomyces ellipsoideus* spēj saraudzēt ābulu sulu ar augstu cukura koncentrāciju. Tas iegūtu vīnu pasārgā no bojāšanās, piešķiro tam lielisku garšu un aromātu.

Mājas vīna pagatavošana ir vienkārša — 20 litru balonā ielej 15 litrus sulas, pievieno 1-3 kg ūdeni izšķidināta cuku-

ra un pievieno vīna ieraugu. Uzliek vates aizbāzni un raudzē 2-8 nedēļas optimālā temperatūrā +25 grādi C.

— Pastāstiet, kā lietderīgi varētu izmantot kritušos ābulus?

— No kritušiem āboliem var pagatavot lielisku aizsardzības līdzekli biokompostētāju. 1 m³ kompostētāja maksā vienu latu. Kritušie āboli ir brīnišķīga izejviela biokompostētāja ietilpstostajiem mikroorganismiem.

Vīna ieraugu var iegādāties Rīgā, Biķernieku ielā 121, tālr. 599618.

Ināra Lūse

Kartupeļi – viens no vērtīgākajiem dārzeniem

Pagājuši apmēram tikai 400 gadu kopš tā laika, kad Spānijas jūrnieki uz Eiropu atveda kartupeļu bumbuļus no Amerikas, kur indiāni plaši audzēja šo sakņaugu. Līdz šim laikam kartupeļus savvalā var sastapt Peru un Čīlē, kur tos audzēja šās ēras sākumā, bet eiropeiši sākumā pret kartupeļiem izturējās ļoti nenopietni.

Kartupeļi ir viens no galvenajiem pārtikas produktiem. Tie ir ne tikai kaloriju, bet arī cilvēkam nepieciešamo organisko vielu un minerālsāļu, fermentu un vitamīnu avots. Daudziem iedzīvotājiem, kam šajos grūtajos laikos nav pieejami augļi un dārzeņi, kartupeļi ir viens no galvenajiem C vitamīna avotiem.

200 g ar mizu novārtītu kartupeļu satur gandrīz visu cilvēkam vajadzīgo askorbīnskābes dienas normu. Tājtos ir arī B_1 , B_2 un A vitamīni. Zinātnieki kartupeļu bumbuļos konstatējuši ap 200 dažādu vielu, taču visvairāk tie satur ūdeni — ap 75% un cieti — 14-18%. Bumbuļos ir kalcijss un fosfors, kas veicina skeleta

veidošanos un stabilizāciju, kālijs, kas ir svarīgs muskulatūras attīstībai, dzelzs, kas nepieciešama asins atjaunošanai, un citas vērtīgas minerālvielas.

Kā saglabāt kartupeļu uzturvērtību?

Barības vielas zūd, kartupeļus apstrādājot pirms ēdienu gatavošanas, tāpēc ir vērts iegaumēt dažus atzinumus:

— tikai mizojoj tiek zaudēts 20-25% kartupeļu masas, bet, tā kā lielākā daļa B_1 un C vitamīna atrodas tieši zem mizas, tad reizē ar mizām atkritumu spaini tiek izmesti arī šie vērtīgie vitamīni. Mazāk kā 20% masas kartupeļi zaudē, tos vārot ar mizu, mizošanai izmantojot speciālus nažus;

— barības vielas un vitamīni labāk sa glabājas, kartupeļus vārot mazā ūdens daudzumā uz lēnas uguns vai tvaikā;

— nomizoti un sagriezti kartupeļi ūdeni zaudē savu vērtību. Stundas laikā nomizoti, bet nesagriezti kartupeļi zaudē 4% C vitamīna, sagriezti šķēlēties — 6%. Pēc 24 stundām šie rādītāji jau ir 9 un 15%;

— vārītus kartupeļus ilgāku laiku atstājot uz plīts siltumā, C vitamīns tajos vispār zūd. Labāk novārītus kartupeļus vispirms atdzesēt, bet isi pirms pasniegšanas vēlreiz uzskarsēt.

Namamātes ievārībai

* Kartupeļi jāmizo ar nerūsējoša tērauda nazi.

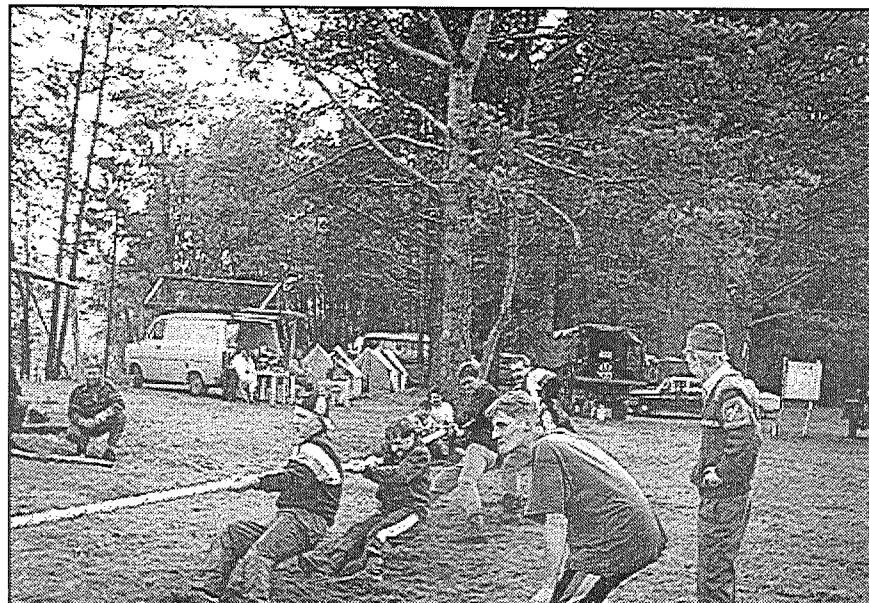
«Vīru spēles» Krāslavā

«Vīru spēles» veidojas par nopietnu un perspektīvu valsts mēroga tradīciju. Līdz ar šī pasākuma popularitāti pieaug arī nacionālo un drošības spēku popularitāte, veidojas ciešķas saites starp NBS un Iekšlietu ministrijas struktūrvienībām, kā arī civiliedzīvotajiem. «Vīru spēles» popularizē karavīriem nepieciešamo izdzīvošanas iemaņu apgūšanu, dod iespēju dalībniekiem praksē pārbaudīt savas zināšanas, izturību, apķerību un gribaspēku. Tie ir «Vīru spēļu» organizētāji mērķi — apvienot vienā pasākumā sporta, militāro iemaņu un kopējo svētku elementus.

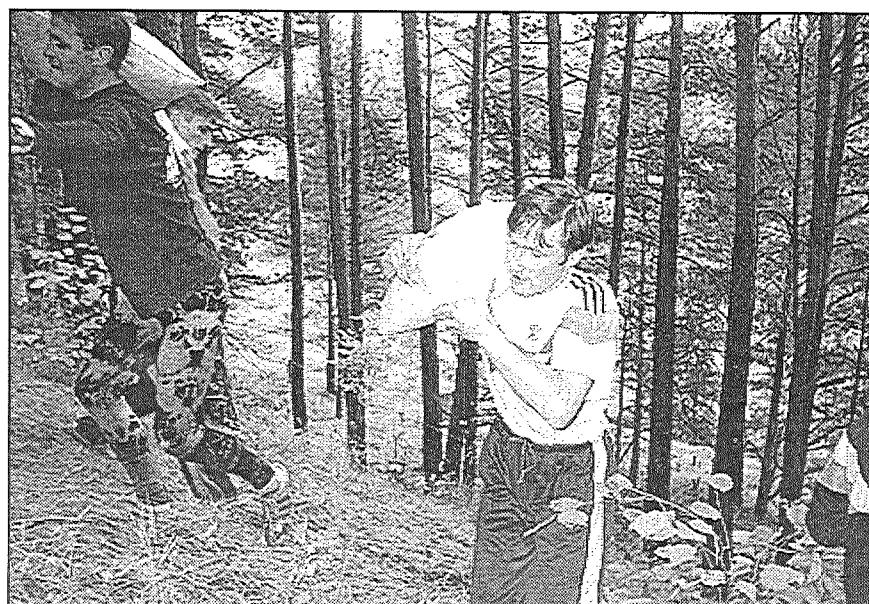
Krāslavas 33. Zemessardzes bataljons otro gadu pēc kārtas rīko savas pašmāju «Vīru spēles». Šogad uz tām bija uzaicinātas arī citas komandas no radniecīgām militārajām struktūrām. Preiļu 35. Zemessardzes bataljona komandā ar nosaukumu «5 no 35» startēja A.Žugris, J.Derkalīšs, P.Trubačs, D.Menšikovs un M.Daniļevičs.

Daugavas krasta gleznainajā apkārtne pirmā disciplīna bija orientēšanās. Pulksten 5.00 no rīta, nemot līdzi kabatas lukturus, tika dots starts, lai veiktu 15 km garo trasi ar 7 kontrolpunktēm. Sākums bija daudzsoļošs, taču, joņojot tālāk mežā, noskaņojums plaka. Izrādījās, ka kartes ir novecojušas un ar lielu mērogu (1:500000). Distance bija pilna ar dažādiem šķēršļiem un knifiem, piemēram, dažiem kontrolpunktēm kompostieri atradās 3-4 m augstumā kāda eglē vai priedē. Lai tos aizsniegtu, vajadzēja kāpt uz komandas biedru pleciem. Šajā sarežģītajā distancē atrast visus kontrolpunktus izdevās tikai vienai komandai, un tie bija mājinieki. Mums nebija par zobam tikai pēdējais kontrolpunts, par ko tika pierēķināti attiecīgie soda punkti.

Pēc nelielas atpūtas savu māku un varēšanu bija jāparāda šķēršļu joslā, kurā nācās pārvarēt desmitiņi dažādu šķēršļu. Uz citu fona mūsu komanda izcēlās ar labu ātrumu, veiklību un saliedētību, tāpēc tuvākos konkurentus apsteidzām vai-

● Sacensības virves vilkšanā.

● «Kāpiens debesīs».

rāk nekā par divām minūtēm. Tāpat nepārspēti palikām «Kāpšanā debesīs», kur katram komandas dalībniekam kalnā bija jāuznes un jāones 15 kg smags smilšu maiss.

Ne tik veiksmīgi cīņījāmies spēka vingrinājumos — virves vilkšanā un armreslingā. Kopvērtējumā starp septiņām

komandām iegūta 3. vieta. Šoreiz uzvaras laurus plūca mājinieki — Krāslavas 33. Zemessardzes bataljona štāba komanda «Izabella-2». Otrajā vietā Dagdas rotas komanda «Lāči».

A.Žugris,
ZS leitnants
I.Mūrniece foto

VALSTS IENĒMUMU DIENESTA INFORMĀCIJA

Jaunākais nodokļu likumdošanā

Nekustamā īpašuma nodoklis

1998. gada 1. janvārī stāsies spēkā jauns likums «Par nekustamā īpašuma nodokli». No šī datuma zaudēs spēku likumi «Par zemes nodokli» un «Par īpašuma nodokli».

Ar nekustamā īpašuma nodokli apliek kermeniskas lietas, kuras atrodas Latvijas Republikas teritorijā un kuras nevar pārvietot no vienas vietas uz otru, tās ārēji nebojājot, — zemi, ēkas un būves, izņemot likuma 1. panta otrajā daļā minēto nekustamo īpašumu, piemēram, koplietošanas satiksmes ceļus, ielas, ūdens navigācijas būves, publiskos ūdeņus, reliģisko organizāciju nekustamo īpašumu u.c.

Līdz 1999. gada 31. decembrim ēkas un būves ar nekustamā īpašuma nodokli netiek apliktas.

Nekustamā īpašuma nodokļa likme ir viens procents no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības (līdz 1999. gada 31. decembrim nodokļa likme ir 1,5 procenti no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības).

Nodokli maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotās šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā vai tiesiskajā valdījumā ir nekustamais īpašums.

Par nekustamā īpašuma īpašnieku

uzskatāma persona, kuras īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā vai kurai piederošais nekustamais īpašums (ēkas un būves) līdz Zemesgrāmatu likuma spēka atjaunošanai ir reģistrēts pašvaldībā vai Valsts zemes dienestā.

Par nekustamā īpašuma tiesīko validitātu uzskatāma:

1) persona, kurai atbilstoši likumā noteiktās institūcijas lēmumam zemes reformas gaitā zeme nodota (piešķirta) īpašumā par samaksu vai atjaunotas īpašuma tiesības uz to un zeme ierādita (iemērīta daba);

2) persona, kurai īpašuma tiesības uz ēkām vai būvēm atjaunotas likumā noteiktajā kārtībā un kura tās ir pārņemusi;

3) persona, kura nekustamā īpašuma valdījumu ieguvusi uz mantojuma tiesību vai cita pamata.

Līdz zemes reformas pabeigšanai nekustamā īpašuma nodokli par zemi, kas neatrodas kādas personas īpašumā vai tiesiskā valdījumā, maksā zemes lietotājs, bet, ja tāda nav, — nomnieks.

Līdz 1999. gada 31. decembrim nekustamā īpašuma nodokli par valsts vai pašvaldības īpašumā esošu zemi maksā zemes lietotājs, bet, ja tāda nav, — nomnieks.

Nekustamā īpašuma nodokļa taksācijas periods ir kalendārais gads.

Nodokli aprēķina pašvaldība no pēdējās noteiktās nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības. Ja nekustamais īpa-

šums atrodas vairāku pašvaldību administratīvajā teritorijā, nekustamā īpašuma nodokli aprēķina un iekāse katra pašvaldība atbilstoši savā teritorijā esošajai nekustamā īpašuma daļai.

Politiski represētajām personām par individuālajām dzīvojamām mājām, kuras ir šo personu īpašumā vai valdījumā vismaz piecus gadus, nekustamā īpašuma nodokļa summa tiks samazināta par 50 procentiem.

Pašvaldības varēs izdot saistošus noteikumus, kuros paredzēti atvieglojumi atsevišķam nekustamā īpašuma nodokļa kategorijām. Šos atvieglojumus atsevišķām nodokļa maksātāju kategorijām pašvaldības varēs noteikt 90, 50 vai 25 procentu apmērā no nekustamā īpašuma nodokļa summas.

Likums «Par nekustamā īpašuma nodokli» pilnībā ir publicēts «Latvijas Vēstnesī» 1997. gada 17. jūnija numurā.

Akcīzes nodoklis

No 1997. gada 1. jūlija nodokļa likme rektificētajam etilspirtam, alkoholiskajiem dzērieniem, izņemot šampanieti un visu veidu dabīgos vīnus ar stiprumu līdz 14 grādiem, un alum ar etilspirta saturu virs 7 tilpumprocentiem par absolūtā alkohola vienu litru ir Ls 4 (no 1998. gada 1. janvāra šī likme būs Ls 4,1).

No 1998. gada 1. janvāra akcīzes nodokļa likme cigaretēm ar filtru būs Ls 0,004 par vienu cigaretē.

ĪSI FELETONI

Aizstāvības runa

Jāni Kalniņu ieraudzīju viņa istabā klusi šūpojamies uz pirkstgalīem.

«Es esmu nedrošs kā krievu kosmosā kuģis,» viņš atzinās. «Raug, rakstu aizstāvības runu.»

Viņu drošinādams, palūdz nolasīt runas septiņpadsmito variantu.

Jānis sāka klusi, taču drīz vien viņa balss pārauga skaļā tonī, kas atgādināja to, ar kādu lūza Raiņa augstākās priedes:

«Mēs, apakšā parakstījušies lauku cilvēki, pieprasām:

— Lai Kauls nāk un pasaka, kā mums būt!

— Ja Kauls nevar, tad lai nāk Pauls!

— Ja Pauls nevar, tad lai nāk Šķēle!

— Ja Šķēle nevar, lai nāk Ivens Haritonovs vai vēl iespaidīgākā autoritāte.

Paraksts.

Zemnieku apvienība «Slēptā dūre».

«To sadzīrdēs,» es apliecināju.

Slepēnais celš

Manā klātbūtnē Jānis Kalniņš apjōzās ar fotoaparātu.

«Mans celš ir pilnīgi slepens. To neviens nedrīkst zināt,» mans draugs teica.

Es palocīju galvu apstiprinot.

«Es noslēpšos galvaspilsetas vislepnākajā krogā. Un kad nāks deputāts Jirgens...»

Jānis ar rokām izteiksmīgi nodemonstreja, ko tad darīs, proti, Jirgenunofotografēs.

«Un ja nu Jirgens nenāks?» es apvainājos.

«Gan jau pagadījies kāds cits deputāts.

Vai tad viņu tur tādu mazums?» Jānis Kalniņš ļoti logiski atvaināja.

Glābšanās

Jānis Kalniņš atkal stāvēja pie kartei, kas bija no vienas vietas ar maigi baltām bultām.

«Es glābšu vārgdieņus!» viņš teica.

«Tu vedīsi kroplus, tizlos un visādi citādi slimos uz Zviedrijas kūrortiem!» es priečīgi iesaucos.

«Lai viņi visi iet ellē,» Jānis filosofiski teica. «Tieši viņi mums nodara vislielākās sāpes.»

«Tā diena nāk,» mans draugs svinīgi teica, «kad tiks apdraudēta mūsu politiskās elites dzīvība un manta. Tāpēc esmu izstrādājis viņas evakuācijas plānu. Galvenais, manta! Lai tanī dusmu dienā, kā norādīja Rainis, mūsu elite varētu jau mist svešatnes piezīvāgžu hotelos un rakstīt sirdi plošas atmiņas.»

«Tā gan!» es piekrītu.

Jaunās partijas uzņācieni

Mani ieraudzījis, Jānis Kalniņš iesaucās: «Cst!»

«Neviens nedrīkst zināt... neviens, neviens... Brieš!» viņš skaļi čukstēja, tad nomešas četrāpus un skatījās zem manas gultas.

«Ko tu tur gribi ieraudzīt?» nesaprātnē pavaicāju. «Kas brieš?»

Jānis piecēlās, no plaukstām notīrija putekļus un pazinoja:

«Brieš jauna partija! To vadis Kauls vai Pauls! Vai Šķēle ar Peteru un Krustiņu! Vai Ēlerete ar masoniem!»

«Klusus! Klusus!» viņš man uzsauca.

Jānis Kalniņš izskatījās tik iespaidīgs, ka sajūsmā apraudājdos.

«Nu beidzot Latvijai būs stipra roka, kas to pacels saulītē!» es laimīgs izdvesu.

N.Dimants (Jersikā)

Literārās konsultācijas

Mēs zinām, ka daudzi jauni jaudis raksta dzeju un prozu, daži pat mēģina spēkus tulkošanā, kritikā un dramaturģijā. Un zinām arī to, ka daudzi nezina: kas ir izdevies, kas nav, ko ar saviem gara darbiem iesākt tālāk un vai vispār vērtīs...

Sākot no 18. septembra, jaunās literārās almanaha «Luna» darbinieki (Jānis Ramba, Rūta Mežavilka un Franciska Cimare) uzklāusīs jūs un lasīs jūsu manuskriptus ceturtādienās no plkst. 14.00 līdz 18.00 izdevniecībā «Engima», Aspazijas bulvārī 24, 210. kabinetā, Rīgā, LV 1050. Tālr. 7224580. Atbildēsim arī uz pasta sūtījumiem.

Pagaidām šī iespēja ir spēkā līdz 18. decembrim, bet — ja būs atsaucība — arī turpmāk.

Jānis Ramba

POLICIJAS ZIŅAS (no 15. līdz 21. septembrim)

Negadījumi un traģēdijas uz ceļiem

■ 15. septembrī Preiļu centra krustojumā notika sadursme starp «Ford Escort», kuru vadīja V.N., un auto «VW Golf», ko vadīja P.S. Cietušo nav, bojātas automašīnas.

■ 17. septembrī Preiļos, Rēzeknes ielā automašīna «Opel Omega» notrieca gājēju, kurš atradās uz ietves. Cietušais slimnīcā mira. Auto vadītājs D. Vaivods aizturēts, pamatojoties uz KPK 120. pantu.

Sutros notika sadursme starp «ZIL-130», kuru vadīja Rīgas iedzīvotājs R.L., un automašīnu «LŽ 2715», ko vadīja J.V. Cietušo nav, bojāta auto «LŽ 2715».

■ 20. septembrī ceļa «Riebiņi — Silajāni» 1. kilometrā automašīnai «BMW 318» tika bojāta priekšējā kreisā riepa, kā rezultātā automašīna ietriečās kokā. Vadītājs S.L. ar miesas bojājumi nogādāts Preiļu slimnīcā.

Uz ceļa «Rudzāti — Preiļi» Ličos G.Š., vadot automašīnu «Ford Tranzit», ietriečās ceļa malā stāvošajā traktorā «MTZ-80». Cietušo nav, bojāta automašīna.

Zog kartupeļus un magnetolas

■ Laika posmā no 15. līdz 17. septembrim Līvānos no vairākām automašīnām nozagtas automagnetolas. Ierosināta krimināllietiņa.

■ 15. septembrī Preiļos, veikalā Kārsavas ielā pazuda M.I. piederošs naudas maks ar naudu.

■ 16. septembrī izdarīta nelikumīga meža ciršana Rušonas pagasta Tišā.

■ 17. septembrī Preiļos, Jaunā ielā 1 no kāpņu telpām pazuda trīs maiši ar kartupeļiem, kas pieder G.S.

Ugunsgrēki

■ 19. septembrī Stabulnieku pagastā Kaipiņos krāsns pārkuriņšanas rezultātā aizdegās O.S. pirts grieši. Rožupes pagasta Mākalnos nodega R.A. piederošs šķūnis. Aizdegšanās iemesls tiek noskaidrots.

Nelikumīga tirdzniecība

■ 19. septembrī Līvānos IU «Volkovas veikals» tika konstatēta nelikumīga dzērienu «Sprite» un «Fanta» tirdzniecība.

Rudzātos V.Batarags nelikumīgi tirgoja degvielu.

Huligānisms

■ 16. septembrī M.Mineika Aizkalnes pagasta Kalvānos izdarīja huligāniskas darbības pret J.M.

■ 17. septembrī J.Goba izdarīja huligāniskas darbības Līvānu bārā «Alianse». Ē.Gūtmanis sarīkoja ģimenes skandālu Rožkalnu pagasta Arendolē.

■ 18. septembrī V.Martinova izdarīja huligāniskas darbības Līvānu kafejnīcā «Arka». J.Mozga, būdams alkohola reibumā, sarīkoja ģimenes skandālu Sīlukalna pagasta Sondoros.

■ 19. septembrī V.Pastars sarīkoja ģimenes skandālu Sutros. G.Salenieks sarīkoja ģimenes skandālu Jaunā ielā 1-27.

■ 20. septembrī V.Purushkevičs sarīkoja skandālu Turku pagasta Vuškārniekos. R.Reiniks izdarīja huligāniskas darbības Ārdavā. J.Briška, būdams reibumā, sarīkoja skandālu Galēnu pagasta Marinkos.

■ 21. septembrī V.Baginskis, būdams alkohola reibumā, izdarīja huligāniskas darbības Līvānu bārā «Omega». Pagaidām nenošķaidrotu jauniesu grupa Preiļos, Daugavpils ielā 36. mājas dārzā zaga ābolus.

Pēc rajona valsts policijas informācijas ziņas sagatavoja L.Rancāne

Atceltas bargās prasības pret kases aparātu izdrukām

1997. gada 4. jūlijā pienemtais Valsts ienēmumu dienesta rīkojums Nr. 309 «Par kases čeku izdruku» nopietni satrauca uzņēmumu ipašniekus un vadītājus. Šos noteikumus pildot, pirmkārt, vecā izlaiduma kases aparātu vietā vajadzēja iegādāties modernus, kuros varētu ieprogrammēt preces atbilstoši jaunajām prasībām. Otrkārt, tika sarežģīts pārdevēju darbs. Taču šis rīkojums atcelts.

Kā informēja Valsts ienēmumu dienesta rajona nodokļu inspekcijas priekšniece Marija Smirnova, Valsts ienēmumu dienests 1997. gada 29. augustā izdevis rīkojumu Nr. 427. Tajā teikts: «Sakarā ar to, ka tiek gatavoti priekšlikumi grozījumiem Ministru kabineta 1994. gada 14. jūnija noteikumos Nr. 117 «Par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektroniskajām ierīcēm un sistēmām», atzīt par spēku zaudējušu 1997. gada 4. jūlija rīkojumu Nr. 309 «Par kases čeku izdruku».

Marija Smirnova arī pastāstīja, ka tie uzņēmēji, kas likumus ievēro, bija paspējuši iegādāties jaunus vai arī pārprogrammē esošos kases aprātus.

L.Rancāne

Vai tava garāža ir tava?

Laikraksta «Novadnieks» redakcijai Līdzam ar laikraksta palīdzību izskaidrot pilsētas zemes ipašnieku zemes nomas maksas lieluma pamatojumu.

Garāžas Liepu ielā tika būvētas pēc 1970. gada, kooperatīva «Družba» vadībā. 1995. gadā Preiļu pilsētas dome, ignorējot kooperatīvu «Družba» biedru intereses, lāva bijušajiem zemes ipašniekiem nostiprināt ipašuma tiesības Zemesgrāmatā.

Tagad minēto ipašnieku teritorijā (bijušās degvielas uzpildes stacijas rajons) izveidojusies nereģistrēta izgāztuve un nezālu audzētava. Pilsētas dome te vēl nav ievērojusi savas neierobežotās iespējas soda sankciju piemērošanā.

Toties no garāžu ipašniekiem tiek pieprasīta nomas maksas par zemi 50 m² platībā līdz 11 latiem gadā — atkarībā no īrnieku ieņemamā amata un pretestības spējām. lekāsēšana notiek «pa tiešo» bez kases aparāta, pret naudu izsniedzot neapzīmogota kases ieņēmuma ordena pusīti. Te derētu dzirdēt ieņēmumu dienesta domas.

Tāpat līdzam paskaidrot, kādu maksimālo summu ir tiesīgi pieprasīt zemes ipašnieki par zemes nomu pilsētas teritorijā.

Liepu ielas garāžu ipašnieki

Ibīdēt uz šo vēstuli tika lūgtas vairākas amatpersonas. Preiļu pilsētas domes speciāliste nodokļu jautājumos Leontina Podina:

— Juridiski Preiļos nepastāv neviens garāžu kooperatīvs, jo savlaicīgi netika veikta kooperatīvu pārreģistrācija. Tas bija jāizdara līdz 1992. gadam. Sākās pieteikumu pieņemšana no bijušajiem zemes ipašniekiem.

Visu garāžu kooperatīvu vadītāji tika aicināti uz pilsētas domi un brīdināti — ja laikus netiks veikta kooperatīvu pārreģistrācija, turpmāk radīsies problēmas. Ja kooperatīvs būtu pārreģistrēts un tā vadība būtu iesniegusi pieteikumu par zemes gabala piešķiršanu lietošanā, problēmas nerastos.

Tā kā minētā zemes gabala ipašnieku mantinieki savlaicīgi pieprasīja šo zemi, tā vienīm tika piešķirta, kā arī ierakstīta Zemesgrāmatā. Bet uz šīs zemes esošo būvju ipašnieki slēdz līgumu ar zemes ipašnieku, kurā jāparedz līguma ilgums, maksājamā summa.

Neapdzīvojamo būvju nomai nav cenu griesu. Cītādi tas ir ar apdzīvojamām būvēm, kas atrodas uz ipašnieka zemes. Tādā gadījumā nomas maksas nedrīkst būt vairāk nekā divas reizes lielāka par pašvaldības noteikto maksu.

Tātad, zemes ipašnieks no garāžu ipašniekiem patiešām drīkst prasīt maksu pēc saviem ieskaņiem, taču, lai garāžas ipašnieks būtu pasargāts no nepātīkamiem pārsteigumiem, maksas lielums, termiņš jāparedz savstarpējā līgumā.

Valsts ienēmumu dienesta Preiļu rajona nodalas direktore Lilija Ostrovska:

— Zemes noma reģistrējama kā saimnieciskā darbība Valsts ienēmumu dienestā. Tādā gadījumā norēķinus varēs veikt ar stingrās uzskaites kvītumā, kuras tiek apzīmotas Valsts ienēmumu dienestā, kā to paredz likums «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli».

Preiļu pašvaldības policijas priekšnieks Aldis Džeriņš:

— Vienam no minētā zemes gabala ipašniekiem izteikts oficiāls brīdinājums un dots termiņš, kurā jāsakārto teritorija. Pretējā gadījumā viņš tiks administratīvi sodīts. Teritorijas sakārtotība jau uzsākta. Starp citu, šī teritorija — bijušā degvielas uzpildes stacija (iežogotais gabals) — ir pārdota citam. Arī šīs zemes ipašniekam izteikts brīdinājums. Ja tas netiks ņemts vērā, ipašnieks saņems administratīvo sodu.

Vārētu uzskatīt, ka vēstules anonīmajiem rakstītājiem ir atbildēts, taču atbildes sagatavošanas gaitā likumus pārzinošas amatpersonas pauda arī tādu viedokli, ka faktiski daudzas no šīm garāžām šodien nepieder arī tiem cilvēkiem, kas tajās novieto automašīnas un uzskata tās par savām.

Glūži vienkārši var apmaldīties likumdošanas nesakārtotībā, kā kooperatīvā veidā tapis ipašums var kļūt par privāto. Un vai zemes ipašniekam vispār ir ar ko noslēgt līgumu?

Sakarā ar to, ka vēstule rakstīta anonīmi un nav zināms konkrētais gadījums, par ko ir runa, jājautā arī juridiski ir tava? Kā arī iesakām, ka šo situāciju izanalizēt un atrisināt tomēr labāk varēs pilsētas domē.

Atbildi sagatavoja L.Rancāne

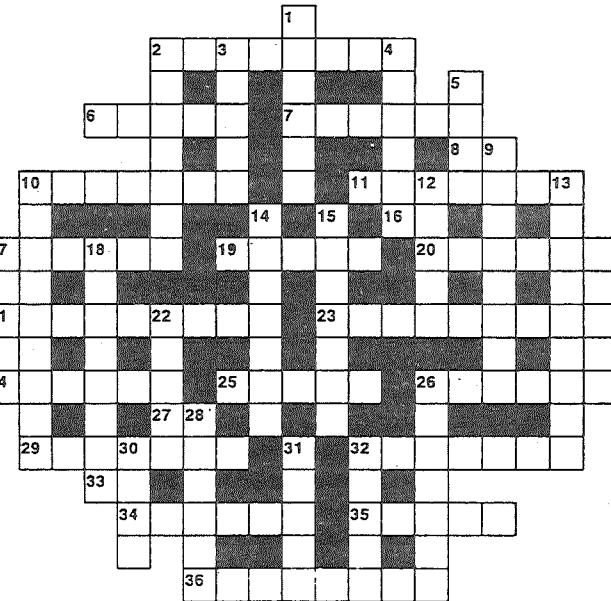
Krustvārdu mīkla

Horizontāli

2. Pagasta centrs Preiļu rajonā. 6. Ķauņa vēlējums. 7. Kārbiņa sīku priekšmetu glabāšanai. 8. Saules dievs senēģiptiešu mitoloģijā. 10. Mākslinieciskais apzīmētājs. 11. Ass. 16. Franču ekonomists (1767-1832). 17. Smalks skaistuma cieņītājs. 19. Infekcijas slimība. 20. Kokaugu galvenā sastāvdaļa. 21. Salkanas. 23. Nepastāvīgas. 24. Latviešu bokseris, Baltijas čempions 1934. gadā (1916-1942). 25. Iekšējā, apakšējā virsma maizes krāsnī. 26. Kljūt viscaur slapjam no lietus. 27. Izsauksmes vārds, ko lieto, lai pamudinātu kādu pievērst kam uzmanību. 29. Azerbaidžānu rakstnieks (1937). 32. Iekšdedzes dzīnēju aizdedzes sistēmas sastāvdaļa. 33. Hitleriskās Vācijas Drošības dienests. 34. Saldūdens zivis. 35. No vieglā materiāla ātri uzcelta pagaidu mītne. 36. Sakarsis.

Vertikāli

1. Taisnlenķa trīsstūra mala. 2. Norobežots audu sastrutojums. 3. Piļu dzimtas ūdensputni. 4. Šķidums, ko lieto par garšvielu un konserveršanai. 5. Politiska kundzība, vadība. 9. Īss stāstījums par komisku gadījumu. 10. Augstas amatpersonas tituls. 12. Konditorejas izstrādājums. 13.

Anklāvs Itālijas teritorijā. 14. Patronas sastāvdaļa. 15. Mazliet mitrs. 18. Galdnieka darbgalds. 22. Lapu koki. 26. Nelieli malkas gabali. 28. Laikposms, kurā ilgst kāda darbība. 30. Krustziežu dzimtas nezāle. 32. Mājputni. 32. Garuma mērvienība.

17. septembra numurā publicētās mīklas atminējums

Horizontāli. 1. Laimests. 4. Iespēlēt. 9. Zemessardze. 10. Odas. 12. Sien. 14. Sējmašīna. 16. Iekalt. 17. Skalbe. 18. Varde. 20. Strostē. 21. Konsuls. 26. Tauks. 28. Plaisa. 30. Apliht. 31. Eskadrons. 32. Lasa. 34. Aski. 35. Nosmērējies. 36. Saracēni. 37. Pašcieša. Vertikāli. 1. Lūkoties. 2. Mazs. 3. Summēt. 5. Sedans. 6. Ēdes. 7. Tāmnieki. 8. Eskadra. 11. Apkārt. 13. Izlielīties. 14. Slimokase. 15. Akūts. 18. Vētū. 19. Erots. 22. Kapelāns. 23. Dundurs. 24. Ritmiska. 25. Bars. 27. Eps. 29. Asistē. 30. Antīņš. 33. Anna. 34. Asni.

Zupa, kas sadedzina taukus

Šī diēta balstās uz zupām. Tā izplatīta Polijā. Klīst baumas, ka nedēļā varot zaudēt 3-7 kg.

Jāņem 6 lieli sīpoli, 2 zaļie pipari, 2 burkas tomātu (vai 6-12 svaigi tomāti), saiķītis seleriju, maza kāpostgalviņa. Garšvielām: pipari, pētersili, dilles.

Dārzenus sagriež un liek lielā kastrolī. Aplej ar ūdeni. Vāra 15 minūtes, līdz dārzeni klūst mīksti. Šo zupu var ēst, kad vien iegribas. Labāk to glabāt ledusskapī.

Aizliegts lietot maizi, ceptus ēdienu, pāksaugus, sāli, miltu izstrādājumus, alkoholu, gāzētos dzērienus (arī diētiskos).

Atļauts: daudz ūdens, nesalda tēja, nesalda melna kafija, augļu sulas bez cukura un vājiņiem.

Ēdiene karte nedēļai

1. diena. Tikai augļi (izņemot bānārus) un zupa. Tēja, kafija, ūdens.

2. diena. Tikai dārzeni (svaigi vai vārīti), labāk zaļie lapu dārzeni. Zupa. Vakārā: divi lieli vārīti kartupeļi bez sāls, bet ar sviestu.

3. diena. Zupa vai dārzeni un augļi, cik vien gribas. Bez kartupeļiem. Vajadzētu pamani, ka sāc jau notievēt.

4. diena. Tikai trīs lieli banāni pa visu dienu. Piens un ūdens, cik vien vēlies.

5. diena. Vārīta vai apcepta liellopu gaļa bez taukiem un sāls. Tās vietā var ēst vistas vai titara krūtiņu vai liesu zivi. Gaļu dienā var apēst 1/4-1/2 kg. Tomātus — 6. Jāizdzēr 6-8 glāzes ūdens un vismaz vienreiz jāēd zupa.

6. diena. Liellopu gaļu var ēst, cik gribas (vai arī to, kas minēts iepriekš). Dārzenus — cik vien vēlies. Zupu — vismaz vienreiz.

7. diena. Neslēptie rīsi, dārzeni un zupa. Daudz jādzēr. Tās var būt dārzenu sulas. Jājūt svara zudums.

Diētu droši var ievērot arī ilgāk. Var pārtraukt un atkal atsākt.

«Argumenti un fakti»

Žurnāls «Kobieta i zycie» piedāvā vienkāršu diētu, kura ne tikai palīdzēs uzturēt organismu labā formā, bet arī izvadīt no tā dažādās indes.

1. komplekss

Pirmās brokastis: kukurūzas pārslas ar 2% pienu.

Otrās brokastis: šķēlīte rupjmaizes ar sieru, puse tomāta, tēja bez cukura.

Pusdienas: ar liesu liellopu gaļu, rūsiem un sīpoliem pildīts pipars, kas sasutināts 2-3 tomātos; rīvētu burkānu, seleriju un ābolu salāti ar netreknku krējumu.

Launags: cepts ābols ar kanēli.

Vakariņas: rupjo miltu maizes šķēlīte, glāze kefīra.

2. komplekss

Pirmās brokastis: šķēlīte rupjmaizes ar liesu šķīnķi, puse tomāta, tēja bez cukura.

Otrās brokastis: viens banāns, glāze āboli sulas.

Pusdienas: gabaliņš liesas galas, kas sutiņāts dārzenēs (burkāns, pētersili, selerija, puse sīpoli), viens kartupelis.

Launags: augļu salāti (ābols, apelsīns, bumbieris).

Vakariņas: rupjo miltu maizes šķēlīte, glāze netreka jogurta.

Dienas laikā jāizdzēr 6-8 glāzes minētās. Bet daudzu iemīlotā kafija un melnā tēja jāaisstāj ar zāļu tējam vismaz uz nedēļu (ideāli — uz visiem laikiem). Piparmētru tēja nomierinās nervus, liepziņu tēja sekmēs vielmaiņu, nātru tēja tūris asinis, rožu ziedlapīnu (vai mežrožu paaugļi) tēja pasargās no infekcijām, jo dos organismam krietnu devu C vitamīnu. Var arī nodarboties ar jaunradi: apvienot tējaugus, kaltētas ogas un svaigus augļus, piemēram, žāvētas avenes ar svaigu ābolu mizām un kaltētām piparmētru lapām.

«Pasaules Atbalss»

Augu ārstnieciskās iedarbības noslēpums

Augi iedarbojas uz cilvēka organismu arī ar aromātu. Ārstēšanu ar smaržām sauc par smaržu terapiju.

Smaržas uzbudina nervu sistēmu (biškrēslīj, kampars, pilādzīs);

ceļ arteriālo asinsspiedienu (ceriņi, papeles, priede, egle);

nomierina nervu sistēmu (apelsins, citrons, ģerānijs, roze, rezēdas, Alpu vijolite);

pazemētu paaugstinātu asinsspiedienu (ozols, bērzs, raudene, lavanda, mārsils, priede, egle — ziemā, citrons, citronmelisa, bal-

driāns);

uzlabo redzi (ģerānijs, citrusaugi, rozmarīns);

plaplāsina bronhus (liepa, bērzs, citrons, eikalipts).

Smaržu terapiju izdara vai nu pie dzīva auga, vai ieelpojot ar pulverizatoru izsmidzinātu augu eļju vai ūdens uzlējumu.

Dežiniet kalorijas!

Ātrā soli pastaigā pa ielām — un kļusi slaidōka. Jo ātrāk un tālāk tu iesi, jo vairāk kaloriju sadegs. Sieviete, kura sver 60 kg, ejot ar ātrumu 3,5 km/h, katrās 60 minūtēs sadedzina 300 kaloriju, ar ātrumu 5 km/h — 600 kaloriju.

ju. Vēl tikai vajadzīga prasme pareizi sojot. Programmas «Reebok Bodywalk» vadītāja Keitija Smita dod šādus padomus:

Sojo ar paceltu galvu. Ja galva nokārta, satīnās krūši muskuļi un tiek apgrūtināta elpošana. Tas ir sens likums: «Cel acis augšup!»

Atliec plecu, bet nesaspindzini tos. Nolaisti pleci traucē gaisa cirkulāciju plaušās.

Ievēl vēderu. Tad nostiprināsies vēdera muskuļi un jostasvieta kļūs tievāka. Turi elkonus taisnā lenķi, pirkstus savelc dūrē, bet ne cieši. Atvelc dūres atpakaļ ne tālāk par bikšu sānu šūvi. Ja rokas kūjās gar kermenī, kermenī augšdaļa ir pasīva.

«Pasaules Atbalss»

SLUDINĀJUMI ◆ REKLĀMA ◆ PAZINOJUMI

A/S BALTIJAS TRANSPORTA APDROŠINĀŠANA **3ta**

AUTOVADĪTĀJI!

No 1997. gada 1. septembra satiksmē ir aizliegts izmantot transporta līdzekļus, kuru ipašnieks nav apdrošinājis savu atbildību.

Katrā Latvijas pasta nodaļā Jūs varat iegādāties polisi un saņemt bezmaksas uzlīmi!

Pārdod

Ford Sierra, 1984. g., garāžu. Tālr. 24582;

VAZ-2121 vai maina. Tālr. 55737;

10 t mēšu ārdītāju (PRT-10), 1989. g. vai maina pret kartupeļiem. Tālr. 55614;

lietotu šiferi. Tālr. 8-246-63410;

gāzes apkures katlu AGV-80; vieglo automašīnu rezerves daļas. Tālr. 55743;

māju ar saimniecības ēkām, zemi, mežu. Tālr. 19728 no 18 līdz 20;

māju. Tālr. 22073 pēc 17;

divistabu dzīvokli Preiļu centrā vai maina pret dzīvokli Daugavpilī. Tālr. 21290;

divistabu dzīvokli. Tālr. 22177;

burkānus, kāpostus. Tālr. 34439;

miežus; auzas. Tālr. 35336;

kēvi (11 g.). Tālr. 16210;

iebrauktu ērzelī (2,6 g.). Tālr. 50400;

darba zirgu ar aizjūgu Peleču pag. Tālr. 55697;

govī. Tālr. 16253.

Perk

VAZ no 1980. g. līdz 1991. g. Tālr. Rēzeknē 24723,

32927, mob. tāl. 8-29-341806;

divkorpusu arklu. Tālr. 14121;

lietotu šiferi. Tālr. 22806;

kartupeļus; burkānus; sīpolus. Tālr. 55641 pēc 19.

Dažādi

V/a elektroiekārtu remonts. Tālr. 22916.

Vajadzīgi mežstrādnieki ar saviem motorzāģiem. Tālr. 23743.

Aicinām piederīgos iedegt Peleču pagasta kapos sveces 4. oktobrī

Solkas kapos plkst. 14.00;

Vecumu kapos plkst. 15.00;

Krasnogorkas kapos 16.00;

Gorniņu kapos 17.00.

5. oktobrī Džeriņu kapos plkst.

14.00; Bramānu kapos plkst.

16.00; Peleču kapos plkst. 17.00.

Peleču pagasta padome

Līvānu pilsētas dome rīko nomas tiesību izsoli ēkā

Zaļā iela 25 pirmā stāva telpām 66,2 kv. m platībā

ar sākumcenu Ls 0,50 par vienu kv. m. Izsole notiks

š.g. 10. oktobrī plkst. 13.00

domes sēžu zālē.

Izziņas pa tālr. 43813.

Līdz 20. oktobrim var abonēt «Novadnieku» novembrim un decembrim.

Pastāvīgi pērk gaļu. Savi kāvēji. Tālr. 24474.

lepērk sertifikātus.

Izbrauc uz mājām.

Tālr. 21450, 22627.

Par labākajām cenām pērk un pārdod sertifikātus Preiļu pilsētas domē. Tālr. 21075.

Līvānos, Stacijas ielā 1 (bijušais pakalpojumu kombināts). Tālr. 44228.

Pērk privatizācijas sertifikātus par visaugstākajām cenām Preiļos, Brīvības ielā 1, 2. stāvā katru darbdienu no 9 līdz 17, tāl. 22700, un Līvānos, pastā ēkā 1. stāvā, tāl. 42663.

Strādājam arī sestdienās.

LIDZJŪTBAS

Vairs neko tev, māmulit, Dzīvē nevarēšu sniegt.

Tik pie baltais kapu kopas Savu galvu zemu liekt.

V.Rūja

Izsakām lidzjūtbū Jāzepam Bernānam un viņa tuviniekiem, no MĀTES atvadoties.

Aglonas pagasta padome

Vien nemirst tas, kas sevi citiem devis.

Kam prieku dāvinājis citu prieks.

Izsakām visdzīļāko lidzjūtbū Tamārai Veleckai, no MĀTES

uz mūžu atvadoties.

Rajona izglītības iestāžu vadītāji

Izsakām lidzjūtbū mūsu pirmajai audzinātājai Antrai Gertmanei sakārā ar TĒVA